Rijswijk

Concept verslag forum stad 4 april 2023

Aanwezig: **Voorzitter** De heer **S. Geleijnse** **Raadsleden:** De heer E.G.T. Braam De heer D. Cupedo De heer D.F.A. van Dam De heer M. van 't Eind De heer M.J. van Enk Mevrouw B.M.B.T. de Haan-Niesen Mevrouw M. Harmsen Mevrouw P.G. Kames Mevrouw S. van Maarseveen De heer U. Oelen Mevrouw L.B. Oude Alink (tot 21.08 uur)	De heer C.G. Sleddering De heer E. van der Veer Mevrouw W. van der Weij Mevrouw E. Woudstra **Fractieassistenten:** De heer M.H. Beij De heer O. Chahid EL De heer M. Stuijfzand **Insprekers** De heer A. Bartels Mevrouw C. Moons De heer G. Roorda
Aanwezige portefeuillehouders: Wethouder, de heer W.J.M. van Damme (v.a.21.41 uur) Wethouder, de heer A. van de Laar Wethouder, de heer G. Malsen (tot 21.08 uur) Wethouder, de heer M. Wit	**Griffie:** Forumgriffier: de heer J. Hoefnagel De heer S.A. Manuel (verslag)

1. Opening

De voorzitter: Dames en heren, een hele goedenavond. Ik open hier bij het Forum Stad van dinsdag 4 april 2023. Iedereen in deze zaal van harte welkom en iedereen die thuis of op een andere plek meekijkt en meeluistert ook van harte welkom. We hebben een behoorlijk gevulde agenda, dus we gaan snel van start. Maar niet nadat ik aangegeven heb dat de heer Dolmans van D66 zich heeft afgemeld voor deze vergadering. En wethouder Bentvelzen is helaas ook niet aanwezig. Rondom het agendapunt Huis van de Stad zal wethouder Wit haar waarnemen.

2. Algemeen inspreekrecht

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 2 van vanavond en dat is het algemeen spreekrecht van inwoners. We hebben drie insprekers vanavond en ik geef als eerste graag het woord aan mevrouw Conny Moons en zij spreekt naar aanleiding van het raadsadres over de Knarrenhof. Mevrouw Moons, u heeft vijf minuten. Gaat uw gang.

Mevrouw Moons: Ja, heel goed. Goedenavond, dank voor de gelegenheid om vanavond kort met u te spreken. Mijn naam is Conny Moons en ik zet me in voor stichting Knarrenhof. Samen met een aantal van uw inwoners ben ik hier vanavond. Welkom Rob, Ria, Hetty, Gemma, Aad. Fijn dat jullie samen met mij hier zijn. De stichting Knarrenhof heeft één groot doel, dat is betaalbare woningen realiseren en levensloopbestendige woningen realiseren. Betaalbare woningen, niet zomaar, maar met omzien naar elkaar en waarbij het samen organiseren en het doen wat je zelf kan centraal staat. Zulke wederkerigheid is niet alleen goedkoper, maar vooral fijn en zinvol. Het Knarrenhofconcept is eenvoudig en krachtig. Het goede van de hofjes van vroeger gecombineerd met het moderne, levensloopbestendige jasje van nu, waarbij privacy en gezamenlijkheid in balans zijn. Knarrenhofjes zijn heel gevarieerd. Ze variëren in omvang tussen de twintig en de vijftig woningen, grondgebonden, rijtjeswoningen, of appartementen, gestapelde woningen, ze variëren in de vorm. Ze hebben allemaal een hofvorm. Dat kan een u zijn, een beetje driehoek, trapezium of echt de ouderwetse rechthoek, het traditionele hofje. Alle hofjes zijn georganiseerd rond het principe van nabuu…

De voorzitter: Mevrouw Moons, ik ga u even onderbreken want uw geluid was aan toen u begon …

Mevrouw Moons: Ah, hij is uitgevallen.

De voorzitter: Ja, dank u.

Mevrouw Moons: Vanaf waar viel ik weg?

De voorzitter: Nou, ik denk dat we het in de zaal goed hebben gehoord. En thuis kunnen ze het altijd nog terugkijken met het volume wat harder.

Mevrouw Moons: Ja, heel goed.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Moons: De besparing van de kosten zal ik op doorgaan. Het tweede effect van een Knarrenhof. Omdat mensen elkaar kennen in de Hof ontstaat er een sociaal verband, niet alleen binnen de Hof, maar ook in de omgeving net buiten het Hof, ontstaan verbanden, mensen kennen elkaar. Dan is het veel makkelijker om informeel hulp aan elkaar te geven. Langer thuis wordt dan ook daadwerkelijk mogelijk. En niet in een onveilige, op een onveilige manier, maar zelfs met woongeluk en met kwaliteit van leven. Volgens mij sluit dat 100 procent aan bij uw woonvisie van duurzaamheid, doorstroom en aandacht voor doelgroepen. Het werkt. Dat zien we in Zwolle, waar ze morgen hun eerste vijfde verjaardag vieren. Hofje van 48 woningen. Nauwelijks verhuisbewegingen omdat mensen er zo naar hun zin wonen. We zien dit in Zutphen, 51 woningen op een A-locatie achter het Centraal Station, grondgebonden en appartementen. We zien het in Zeewolde, we zien het in Ridderkerk, waar de start van een Hof gestart is en woningen in deze tijd ook binnen no time uitverkocht waren, en we zien het in Gouda, waar ons gevraagd is om op de wijk Westergouwe een tweede Hof te realiseren. In de eerste Hof mogen we volgende week minister Helder ontvangen en de wethouder heeft gevraagd: organiseer ook een tweede Hof op die locatie. Dat doen wij heel graag weer samen met een woningbouwvereniging. Kortom, graag realiseren wij ook in Knarrenhof met u, met uw inwoners en met de woningbouwvereniging een eerste Hof in Ridderkerk. En ik sluit af met een zin van Jan en Diny, zij wonen in de Knarrenhof Hardenberg en zij zeggen: morgen is voor ons wel vandaag. Dank u voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Moons. En dan kijk ik naar de Raad of er op dit moment vragen zijn. We komen straks ook op de agenda nog terug op de Knarrenhof. Maar het is ook prima om dat nu te doen. De heer Van Dam, gaat uw gang.

De heer Van Dam (Wij.Rijswijk): Ja, in ieder geval hartstikke bedankt voor uw inspraak. Excuus dat ik wat later was. Er staan dingen in de brief waar ik benieuwd naar ben. Ene gaat over hoe jullie binnen een gemeente binnenkomen. Jullie hebben het over een … weet ik veel, een soort van ja, een voorstel dat u schrijft naar de gemeente en de brief is ook zo'n voorstel om een project binnen onze gemeente te starten. Hoe gaat dat in zijn werk? Hoe is dat bij andere gemeentes gegaan? Gaat dat stroef, gaat dat soepel, hoe … Ik denk dat u hoopt dat het soepel gaat, maar wat zijn uw ervaringen daarmee? En een tweede vraag is dat ik u net hoor zeggen dat de bewoners van een toekomstige Knarrenhof zelf meedenken over het ontwerp van de woningen. U heeft in de brief zelf al een schets gemaakt, een ruwe schets, maar ieder geval hoe het eruit zou kunnen zien. En daar is de conclusie getrokken dat het tweelaags zou kunnen zijn. Is hier dan ook al over meegedacht of is dit een ruwe schets die wordt aangeleverd aan toekomstige bewoners? En dat zijn mijn vragen.

Mevrouw Moons: Bedankt voor uw vragen. De eerste vraag, als ik hem helemaal goed onthouden heb, hoe komen wij binnen in gemeenten en waar start eigenlijk de realisatie van een Hof? Overal zijn hobbels en dus overal gaat het ook anders. In uw gemeente zijn we eigenlijk binnengekomen mede door inwoners die weten de locatie; de Trias-locatie komt vrij. Maar ook in samenwerking met de collega's van het CDA die ons daar in getipt hebben en meegedacht. Wat een cruciaal iets is om het uiteindelijk te realiseren is, naast een hele sterke initiatiefgroep die het werk draagt en doet en mijn oren en ogen en handen en voeten is, is ook wel binnen de gemeenteraad een sterke wens om dit te realiseren. En dat hun wens zo sterk is dat vanuit zorg, sociale zaken, wonen, grond, de belangen samenkomen. Ja, en dat er dan bijvoorbeeld één projectleider is en u zegt: we gaan ervoor. Dat helpt. En natuurlijk is het leuk om dan de verhalen van Gouda te horen, de wethouders daar nog eens even te spreken, een gebouw te zien. Dus dat die inspiratie ook gevoed is. Ik kan natuurlijk antwoord geven op het hele procedurele stuk wat daarna volgt. Lijkt me misschien te droog voor hier, maar er stond een klein beetje in de brief. Een unieke partij met een uniek aanbod en dan kan de gemeente dat, uiteraard getaxeerd, één op één verkopen aan een unieke partij met een uniek aanbod. Dan de tweede vraag, die ging over de schets die gemaakt is. Ja, dank u wel. Die is inderdaad nog zonder contact met bewoners gemaakt. Die is heel ruw en er is gekeken naar de omgeving wat daarin zou passen om u een beetje een beeld te geven wat op die plek zou kunnen.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, ja nog één vraag, gaat uw gang.

De heer Van Dam (Wij.Rijswijk): Als ik de voorbeelden op uw site bekeek dan is een tweelaags concept nog niet … dat komt niet het vaakst voor zeg maar. Is dat dan uniek of is dat …

Mevrouw Moons: Dat betwijfel ik een beetje. Gouda is drielaags, in Zutphen is het ook drielaags. Zwolle is grondgebonden, Zeewolde … Dus we hebben, Gouda was de eerste gestapelde Hof maar van lieverlee, zeker hier in het westen gebeurt dat steeds meer. Ook voor Lisse, Katwijk, zijn we allemaal gestapeld bezig. Ja.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan straks nog verder over dit onderwerp spreken bij een volgend agendapunt, dank u wel. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Bartels en hij spreekt in naar aanleiding van raadsvoorstel Vaststelling Grondexploitatie Sion ‘t Haantje. En ook voor u vijf minuten, meneer Bartels. Zowel geluid als beeld, want ik zie ook het scherm linksachter in de hoek ook nog niet 100 procent, maar daar wordt aan gewerkt. Meneer Bartels, zou u willen kijken of de microfoon het doet naast mevrouw Van der Weij? Want als die het doet, dan stel ik voor dat we niet te veel tijd spenderen aan die plek.

Mevrouw Van der Weij: U kan beter, doet deze het?

De voorzitter: Ja, die doet het. Gaat u maar zitten, meneer Bartels, dan … U mag er rustig bij gaan zitten en we gaan goed naar u luisteren. Excuses voor deze technische ongemakken. Gaat uw gang, mijnheer Bartels.

De heer Bartels: Dat kan allemaal gebeuren. Dank u wel voorzitter. Geachte leden van het Forum, geachte leden van het college, aanwezige leden en andere aanwezigen. Ik ben Andries Bartels en ik wil graag even kort ingaan op brief die onder nummer 12 staat op de lijst van ingekomen stukken en dat gaat over ons voorstel wat ik samen met de heer Willem Schulle heb gemaakt, voor een rotonde op de kruising Haagweg, Geestbrugweg en Herenstraat. Het kruispunt is al vele jaren een probleem. Dat weten we eigenlijk allemaal wel in Rijswijk, maar omdat er projecten waren, zijn gestart bij de Geestbrugweg, de Herenstraat en een kruispunt, dachten wij: laten wij een constructief voorstel in gaan dienen en dat werd een rotonde. En dat voorstel hebben wij op 2 oktober gedocumenteerd ingeleverd bij de projectorganisatie hier op het gemeentehuis. Ons werd toen gezegd: daar gaat een verkeerskundig bureau eens goed naar kijken, en dan horen jullie nog van ons. Dat heeft enige tijd geduurd. Wij werden uiteindelijk pas eind februari uitgenodigd voor een gesprek. Het onderzoek wat zou moeten gebeuren is om één of andere reden in een vertraging geraakt en dat kan zomaar gebeuren. Maar goed, we hebben in ieder geval eind februari een gesprek gehad over het onderzoek, de Quickscan die is uitgevoerd. En we hebben daarna het voorstel wat aangepast en ingediend bij de gemeente en ook bij uw Raad. Als ingezonden stuk staat het vanavond op de agenda. Het is eigenlijk wel jammer dat het zo gegaan is omdat … Toen wij het voorstel indienden gingen de projecten van start en die zijn gewoon door gaan lopen en daar is ons voorstel niet meer in bij betrokken. En nu hebben wij, dachten wij: dan moeten we het voorstel weer opnieuw indienen, want dan kan het misschien alsnog weer worden betrokken bij de plannen die worden ontwikkeld voor de Geestbrugweg, de Herenstraat en het kruispunt. We hebben in ons voorstel, want u heeft het allemaal kunnen lezen, aangegeven dat er nog best een aantal dingen moeten worden uitgewerkt, maar de basis ligt er. Er zijn wat details, die moeten worden onderzocht, nagekeken en het zou heel mooi zijn als ons voorstel mee wordt genomen bij de verdere projecten, zodat in dat kader een afweging en een verdere verantwoorde keuze kan worden gemaakt hoe dat kruispunt verder goed kan worden georganiseerd. Dat zal ons voorstel zijn. Dat kost misschien wat extra tijd omdat we dat nu weer in de hele procedure moet worden ingebracht. Dat hoeft geen ramp te zijn. U weet dat de projecten Geestbrugweg, in ieder geval het project Geestbrugweg parallel moet lopen, in de pas moet lopen met de voorstellen die u nog krijgt over de Binckhorst, de bereikbaarheid van de Binckhorst. Die voorstellen, die komen tegen de zomer en dan moet het parallel samen in een procedure gaan. Dus we hebben, u heeft nog wat tijd om zeg maar dat aan elkaar te knopen. Nou, dat was eigenlijk waar ik nu even naar voren wilde brengen. Dank voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Bartels en excuses voor de foute titel die ik u meegaf over het agendapunt waar u zou inspreken. En om de Raad daar even duidelijk over te informeren: er staat een Raadsadres onder 23012 over dit voorstel wat door de heer Bartels ook is ingediend. Zijn er vragen vanuit de Raad aan deze inspreker, de heer Bartels? Ja, mevrouw Van der Weij, gaat u gang.

Mevrouw Van der Weij (D66): Dank u wel, voorzitter. De projectorganisatie heeft eerder aan u van vragen van ons aangegeven dat het niet mogelijk was daar een rotonde te plaatsen wegens ruimte en omdat de normen veranderd zijn. Is dat u bekend of is daar een vervolg geweest met u, kunt u dat toelichten?

De heer Bartels: De normen … Toen wij het voorstel maakten, dat is in oktober geweest, begin oktober hebben we het ingeleverd, we hebben het voorstel eerder gemaakt. De CROW heeft wat normen aangepast in december. Dat hebben wij weer verwerkt in een update van ons voorstel. Dat paste er precies in. Ja, het wordt

een heel technisch verhaal, voorzitter, dat wil ik u eigenlijk niet aandoen, want het past, die rotonde, die is zeg maar zo gedimensioneerd dat hij keurig past binnen het vrijgekomen kruispunt. En u kunt de maatvoering vergelijken met de rotonde die u bij Madurodam ziet. Daar is een hele grote rotonde en die rotonde die past precies op het kruispunt. Inclusief die nieuwe normen.

Mevrouw Van der Weij (D66): Dank u wel.

De voorzitter: Is het duidelijk? Helemaal goed. Dank u wel meneer Bartels, voor het inspreken in ons Forum Stad. Dan gaan we naar de derde inspreker van vanavond en dat is de heer Roorda. En als het goed is spreekt hij wel in over het raadsvoorstel Grondexploitatie Sion 't Haantje? Ik zet er een klein vraagteken achter.

De heer Roorda: Ja, dat klopt.

De voorzitter: Heel goed. Gaat uw gang, ook voor u vijf minuten.

De heer Roorda: Oké, mijn naam is Gerrit Roorda. Ik sta hier eigenlijk gewoon als burger van Rijswijk. En inderdaad over het Grondexploitatieplan van Sion 't Haantje, agendapunt 12 waar u vanavond over spreekt. Ik neem aan dat u de stukken gelezen hebt, ik heb ze ook gelezen. Het gaat om het laatste stukje groen tussen Delft en Den Haag. U zult wel weten waar het ligt, feitelijk eigenlijk tussen Delft en de zee dus. En dat moet worden volgebouwd. Ik had gehoopt te lezen in dit plan over afwegingen naar de toekomst toe. Ja, welke verantwoordelijkheid nemen we voor onze kinderen ten aanzien van het groen, natuur, dieren, zuurstof. Maar wat ik eigenlijk vooral lees is dat de begroting van de gemeente Rijswijk dit jaar 17 miljoen achterloopt op dit project. En dan lees ik daar, ik citeer: 'dat we dus moeten intensiveren, profiteren, optimaliseren, modulair ontwikkelen, flexibiliseren en een efficiëntieslag maken'. Terloops lees ik iets over een Participatietraject dat gevolgd is. Een verplicht vinkje dat kon worden gezet. En eigenlijk kwam ik daarvoor vanavond, om u even een update te geven over hoe gaat dat nou met die participatie? Want wij burgers voelen ons eigenlijk een beetje behandeld als een kind wat mag participeren in de keuze voor het avondeten. Boontjes of haricots verts, jij mag kiezen. Maar goed. Ik denk dat het wel belangrijk is om te bedenken dat de petitie, die twee jaar geleden werd gelanceerd tegen het bebouwen van dat hele gebied überhaupt, 4000 keer getekend werd. En ter vergelijk, de grootste partij hier, als ik het wel heb, 3300 stemmen kreeg. Dus dan is het een beetje in perspectief van wat de mensen blijkbaar belangrijk vinden. Terug naar de stukken. Ik lees dat de gemeente Rijswijk zich realiseert dat het een bijzondere rol heeft in deze gebiedsontwikkeling. Rijswijk is namelijk de beleidsbepalende, regievoerende en gebiedsontwikkelende partij staat er. En dat wil ik u graag benadrukken. U hebt de touwtjes in handen en niet de projectontwikkelaar en niet Den Haag, maar u. Dus laat u niet wijsmaken dat het allemaal leuk en aardig is met dat groen, maar dat de sluitende begroting aan het eind van de dag belangrijkste is, want u hebt de macht om beslissingen te maken die de toekomst veranderen en u mag tegen de stroom ingaan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u vriendelijk. Zijn er vragen of opmerkingen rondom deze inspreker? Zo niet, dan heeft u duidelijk gesproken, dank u vriendelijk.

De heer Roorda: Dank.

3. Lijst van ingekomen stukken: vaststelling wijze van afdoening

De voorzitter: Dan gaan wij naar agendapunt 3 van vanavond en dat is de lijst van ingekomen stukken. Er is een verzoek van het CDA ontvangen om raadsinformatiebrief 23 018, het resultaat bodemonderzoek naar

lood in de bodem volkstuinen te agenderen voor het volgende Forum Stad van 16 mei. Ik zie dat dat prima is. Zijn er verder nog verzoeken rondom dit agendapunt? De heer Van der Veer.

De heer Van der Veer (PvdA): Dank u wel voorzitter. Ik wil graag RK-23012 Voorstel voor de rotonde kruising Haagweg Herenstraat zou ik van A naar B willen hebben en dat dit, deze brief meegenomen nog kan worden in de plannen rond de Geestbrugweg, Haagweg en de herinrichting van de Herenstraat.

De voorzitter: Kunt u een kleine toelichting geven wat u bedoelt met van A naar B?

De heer Van der Veer (PvdA): Nou, de wijze van afdoening bij A is, hoe heet dat, voor het college en bij B, dan komt er een voorstel nog, komt het volgens mij nog naar de Raad toe zodat we daar het voorstel nog meegenomen kan worden of ter bespreking.

De voorzitter: Duidelijk. Met deze toelichting, kan de Raad daarmee instemmen met dit verzoek vanuit de Partij van de Arbeid fractie? Geen reactie is instemmen. Zie ik wel een reactie? De heer Braam?

De heer Braam (Beter voor Rijswijk): Ja, ik wou toch even kort reageren. Het gaat me meer om de snelheid. Kijk, hier wordt feitelijk weer gekozen voor een, eigenlijk een forse vertraging. Dat we dan niet eerder dan op zijn vroegst volgende maand gaan praten of misschien zelfs wel later over dit voorstel. En aangezien het college ook in dit hele programma aan zet is om met voorbereidingen aan de slag te gaan, zou het voor wat Beter Voor Rijswijk betreft de keuze voor A zijn. Snel aan de slag, laat het college ieder geval dit idee meenemen en kijken of het een haalbare missie is. We hebben het gezien als Raad, we hebben net de presentatie min of meer gekregen. Dus ik zou niet weten wat de toegevoegde waarde is om daar nog eens een keer een maand op te wachten en dan nog een keer te praten over dit onderwerp.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra, D66, gaat uw gang.

Mevrouw Woudstra (D66): Ja. Volgens mij krijgen we een voorstel en kunnen wij dat voorstel goed bekijken of dit allemaal is meegenomen. Zoals ik het net begreep, wordt er met betrokkenen gesproken over dit voorstel. Dus kan ik uitgaan dat het college het voorstel meeneemt en kan het wat mij betreft gewoon daar worden besproken en hoeft het inderdaad niet te wachten, dus eens met Beter Voor Rijswijk.

De voorzitter: Ik zie dan denk ik toch dat de Raad in meerderheid vindt dat dit voorstel ligt al op tafel, het wordt meegenomen en dan kan het gewoon met de reguliere agenda straks mee. En dat er niet apart van A naar B, zoals de heer Van der Veer zo mooi verwoordde. Had u verder nog?

De heer Van der Veer (PvdA): Ja, dan had ik nog een vraagje over, en die staat … voorzitter? En die staat niet op dit lijstje. Maar mijn vraag was de RA 23 005. Collega's van Rijswijk, belanghebbenden, daar hebben we de vorige keer ook aandacht voor gevraagd. Dat is een brief van de bewoners van de Geestbrugweg. Die is van 14 februari en daar is tot op heden nog steeds geen antwoord. Hoe is dit mogelijk? Want het was voor de bewoners denk ik heel mooi geweest als ze de antwoorden morgen hadden mee kunnen nemen in de presentatie c.q. wij volgende week in de presentatie die wij krijgen, antwoorden op deze brief.

De voorzitter: Zover ik weet staat hij nu inderdaad niet op de lijst. Maar uw signaal is helder en ik denk dat dat voldoende is voor vandaag, dat dit signaal duidelijk is bij degenen die ermee aan de slag moeten. Dank u vriendelijk. Nog andere punten rondom. De heer Wit.

De heer Wit: Ja, misschien een beetje ongebruikelijk, maar bij het vragenuur staan ook vragen over het resultaat bodemonderzoek naar lood in de bodem van Beter Voor Rijswijk en CDA. We hebben nu net de RIB geagendeerd voor de volgende vorm. Is mijn vraag aan de Raad of we dan deze vraag nu gaan behandelen, of dat we die dan ook volgende keer meenemen in het in het Forum van 18 of 16 mei.

De voorzitter: Duidelijk. Ik kijk naar de heer Van Enk van het CDA.

De heer Van Enk (CDA): Nou ja, we kunnen het ook in één keer doen natuurlijk. Als u de antwoorden hebt, dan kunnen we de brief ook behandelen nu.

De heer Wit: Volgens mij is het voorstel dat ze even doorgeschoven worden naar mij. Dus dat ik ga … als u hem nu wil agenderen …

De heer Van Enk (CDA): Ik dacht dat ik een daadkrachtige wethouder zag, die het vanavond meteen wilde afronden. Maar dat was niet uw bedoeling, begrijp ik.

De heer Wit: Voorzitter, gezien de agenda zou ik dat niet willen voorstellen.

De voorzitter: Dan gaan de vragen van deze twee fracties mee met de bespreking rondom de raadsinformatiebrief in het volgende Forum. Als er verder geen meldingen zijn, dan sluiten we dit agendapunt af met dank.

4. Vaststelling agenda

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 4, de vaststelling van de agenda. En omdat er beneden ook nog een Forum Samenleving plaatsvindt, is het verzoek vanuit wethouder Van Malsen om straks eerst te beginnen met het agendapunt over de Knarrenhof en daarna met het huis van de stad en dan vervolgens de agenda verder af te werken. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra (D66): Ja, wel het vriendelijke verzoek dat volgende keer eerder door te geven, want ik heb nu 3 agendapunten om moeten gooien, mensen beneden in moeten praten en ben nog dingen aan het omgooien. Niet heel fijn, want er zijn meerdere dingen op meerdere agenda's omgegooid en ik zit met ook even één iemand minder, dus voor mij was het even … is het even puzzelen.

De voorzitter: Ik begrijp het, het is altijd puzzelen met twee fora op hetzelfde moment. Tot slot, mevrouw Woudstra?

Mevrouw Woudstra (D66): Dat was niet mijn punt, daar kunnen we heel goed mee omgaan als we dat van tevoren kunnen inplannen. En dat geldt denk ik zeker ook voor kleinere fracties. Maar als je dan gaat hannesen, dan wordt het ingewikkeld.

De voorzitter: Het klopt hè, het is nu … het is niet anders, het stond wel in iBabs, maar inderdaad heel laat dus dat is zo. Duidelijk signaal mevrouw Woudstra, met dank. Is tot slot mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra (D66): Ja, dan heel kort of het dan volgende keer even doorgegeven kan worden in de fractievoorzitter app in plaats van dat heel laat in iBabs te veranderen. Want dat betekent dat ik het vlak voor de vergadering zie. Ja.

De voorzitter: Duidelijk signaal is, waarvan acte. Dank u wel. Dan is verder de agenda hiermee vastgesteld.

5. Mededelingen college

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 5, mededelingen van het college heb ik niet doorgekregen, maar ik check het even. Wethouder Van Malsen, gaat u gang.

De heer Van Malsen: Ja, dank voorzitter. Ja ik heb er een paar. De eerste mededeling gaat over de papieren sociale kaart. Die zouden we in het eerste kwartaal van dit jaar opleveren. Dat is niet gelukt. Hij komt volgende week in het college en als, nou het college akkoord is dan komt hij dus ook volgende week naar de Raad toe, dus daar moet u nog even op wachten. Dan een aantal mededelingen die inmiddels al deels achterhaald zijn door vragen die gesteld zijn, maar ik ga ze toch even doen want ik had ze op mijn lijstje staan. De eerste gaat over de uitspraak in het kortgeding rondom de statushouders die nu nog in het Best Western hotel zitten. Die is in ons voordeel uitgevallen. Dat heeft u ook allemaal in de media kunnen vernemen. Belangrijk gevolg van die uitspraak is dat wij nu het hotel kunnen of zelfs moeten ontruimen op 7 april. De manier waarop wij invulling geven aan dat vonnis is dat wij dat pas op 11 april doen en dat heeft er alles mee te maken dat vrijdag Goede Vrijdag is en het weekend daarna Pasen en dat je niet mag ontruimen tijdens feestdagen. Dat komt op zich goed uit. Dat betekent dat de procedure sowieso pas eind deze week kan starten. We hebben nog vandaag en morgen een aantal momenten ingepland voor de mensen die in eerste instantie hun contracten niet getekend hebben voor de flexwoonlocatie om dat alsnog te doen en de mensen die dan aan het einde van morgen nog steeds hun contract niet getekend hebben, die zullen dus verzocht worden om het hotel te verlaten. Dan de alleenstaande minderjarige vreemdelingen die door het COA in het Best Western geplaatst waren. Die zijn per 1 april vertrokken. En het laatste puntje wat ik even wilde melden is dat, in de media is het al verschenen hier en daar. Maar de naam wilden we eigenlijk op een ander moment feestelijk onthullen, maar door alle actualiteiten is dat niet gelukt. Maar de naam van de flexwoonlocatie is dus het Hof van Elsenburg geworden. Dat waren de mededelingen. Voorzitter, dank.

De voorzitter: Dank u wel.

6. Terugkoppeling Gemeenschappelijke regelingen

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 6 van vanavond, de terugkoppeling vanuit de gemeenschappelijke regeling en ik mag het woord geven aan mevrouw Van der Weij namens D66 over de MRDH, meen ik.

Mevrouw Van der Weij (D66): Dat klopt, ik heb terugkoppeling over de MRDH. Er zijn twee vergaderingen geweest van het economisch vestigingsklimaat en van de vervoersautoriteit. En Simon, ik kijk ook heel even jou aan, meneer Geleijnse, of jij economisch vestigingsklimaat doet, of dat ik dat moet doen.

De heer Geleijnse: Als jij het wilt doen heel graag, want ik heb de tekst hier niet.

Mevrouw Van der Weij (D66): Top, doe ik dat. Dan begin ik even met de vervoersautoriteit. De vervoersautoriteit is er veel gesproken over de RET, de vervoersautoriteit en de vervoerder in Rotterdam. Om dat toekomstig bestendig te houden en er is daarom in de MRDH uitvoerig over gesproken. En de rest daarvan is allemaal besloten geweest dus dat laat ik het even bij. En economisch vestigingsklimaat zijn twee gedeeltes geweest, een thematisch deel en een regulier deel. Het reguliere deel ging over de jaarlijkse begrotingsprocedure, de kadernota en ook over het opstarten van de zienswijzeprocedure. Die start 19 april.

En deze zienswijzeperiode eindigt 12 juli 2023 dus die is voor ons relevant. En de begroting van 2024 wordt uiteindelijk vastgesteld door het algemeen bestuur van de MRDH op 8 september 2024. Het thematische deel ging over arbeidsmarkt en onderwijs. En daarin zijn twee stellingen besproken. Eén over in plaats van aandacht voor zij-instromers en bijscholing van werknemers zou er misschien meer aandacht moeten zijn van omscholing van mensen zonder werk. Dus een andere doelgroep is daar neergelegd als stelling. En de tweede stelling die is neergelegd, als overheid hebben we de taak om te investeren in de vernieuwing van het onderwijs en het aantrekken van nieuw personeel in beroepsgroepen met grote tekorten. Daarover is gesproken. Dus jullie kunnen ook het allemaal natuurlijk teruglezen op de MRDH-site en op iBabs. Daarnaast is nog gesproken over aandachtspunten voor die themasessies. Onderbouwde themasessies met meer informatie en geef de vragen vooraf mee, om nog wat meer diepgang te behalen in die themasessies. En ook meer tijd voor discussie. Nou, dat zijn de twee terugkoppelingen en de rest kunnen jullie allemaal natuurlijk vinden op de MRDH-site en ook op iBabs. Dank je wel.

De voorzitter: Veel dank mevrouw Van der Weij voor deze terugkoppeling.

7. Overzicht toezeggingen en moties

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 7, overzicht toezeggingen en moties. Heeft iemand daar op- of aanmerkingen over. Mevrouw Van Maarseveen, GroenLinks, gaat uw gang.

Mevrouw Van Maarseveen (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb een vraag over de status van toezegging 367: het bespreken van de groenstructuren en het monitoren van de biodiversiteit. Dus nou ja, we zijn nieuwsgierig wat daar de status van is.

De voorzitter: Dank u wel. Kan wethouder Wit daar direct op reageren? Gaat uw gang.

De heer Wit: Als ik mijn stem terug heb, voorzitter, dank u wel. Het beheerplan en ook het beleidsplan, beleidsplan Groen, dat wordt als onderdeel van de Omgevingsvisie momenteel meegenomen en zullen we begin volgend jaar eerste kwartaal over communiceren. Het beheerplan Groen, ook ecologisch beheer, dat zal eind dit jaar ook richting begin eerste kwartaal 2024 ook naar u toekomen.

De voorzitter: Dank u vriendelijk. Is daarmee uw vraag beantwoord, mevrouw van Maarseveen?

Mevrouw Van Maarseveen (GroenLinks): Nou, niet helemaal als ik heel eerlijk ben, maar voorlopig is het wel even goed.

De voorzitter: Voor vandaag neemt u er genoegen mee begrijp ik. Dank u wel.

8. Vaststellen Forumverslag 7 februari 2023 en 7 maart 2023

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 8 van vanavond en dan geef ik u als eerst het conceptverslag van het Forum Stad 7 februari. Heeft iemand daar op- of aanmerkingen over? Zo niet, dan is het vastgesteld. En het conceptverslag Forum Stad 7 maart 2023, iemand daar op- of aanmerkingen over? Met dank ook vastgesteld.

9. RA 23 009 Knarrenhof - Brief aan de raad over onderzoek mogelijkheden hofjeswoning

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 9 van vanavond en dat is dus het raadsadres 23009 de Knarrenhof, de brief aan de raad over onderzoek mogelijkheden hofjeswoningen. We hebben het daar eerder over gehad, rondom het inspreekrecht van inwoners. Het is geagendeerd door het CDA en met steun van Rijswijks Belang, dus in die volgorde wil ik ook beginnen met de raadsvragen. De heer van Enk, gaat uw gang.

De heer Van Enk (CDA): Dank u wel, voorzitter. Naar aanleiding van dit raadsadres zou ik graag willen zeggen dat ik in de vorige raadsperiode al tijdens een begrotingsbehandeling vurig heb gepleit voor het bouwen van hofjeswoningen nieuwe stijl omdat er goede ervaringen mee waren in andere steden. En dat doen wij namens het CDA omdat we weten dat er een enorme behoefte aan is, om meer gemeenschappelijk op een sociale manier nieuwe woonvormen daar te gaan wonen en vanwege het feit dat wij de sociale cohesie enorm belangrijk vinden. Sociale cohesie die op alle mogelijke manieren in de huidige maatschappij onder druk staat en die we soms met heel veel toeren als gemeentebestuur willen beïnvloeden en naar maatregelen en stimuleren voorzieningen in willen treffen. Maar die je dus ook op een hele fundamentele manier kan bevorderen door nieuwe woonvormen te bieden. En daar is innovatie voor nodig. Daar zijn andere manieren van denken voor nodig. Daarom zijn we heel blij dat de stichting Knarrenhof ook in Rijswijk heeft gekeken op ons verzoek naar de mogelijkheid die zich aandient. Een paar jaar geleden was dat nog een mogelijkheid die zich zou gaan aandienen. Nu is het concreet aan de beurt als Trias verhuist en de locatie komt nu vrij. Dus het zou ons een lief ding waard wezen als wij als gemeentebestuur die uitnodiging kunnen doen en de Knarrenhof hier een mooi plan voor kan maken à la, hè, het schets … dit is nog een soort massastudie, een ruwe schets om een beeld te geven, maar de belangstelling is er. Ik heb gehoord iets van tachtig leden heeft de stichting hier in Rijswijk. Mensen die dus graag in zo'n woonvorm zouden gaan wonen en daar iets zouden kopen of huren. En nou ja, we hebben net van de inspreker mevrouw Moons ook de andere voordelen gehoord die ook in de brief staan, het enorme doorstroomeffect wat daar kan optreden, wat goed is voor de woningnood in Rijswijk en de besparing bijvoorbeeld voor kosten uit sociaal domein en voor de Wmo omdat je meer op elkaar aangewezen bent en elkaar kunt helpen. Het zijn mensen die daar ook allemaal bewust voor kiezen. Dat spreekt ons als CDA enorm aan. En wat, wij zijn vanavond eigenlijk vooral benieuwd hoe andere fracties in de Raad hierover denken en tot slot ook benieuwd of de wethouder dit stuk heeft, de brochure heeft gelezen en hoor ook graag zijn reactie op dit plan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u vriendelijk. Dan kijk ik naar mevrouw Kames namens Rijswijks Belang, gaat uw gang.

Mevrouw Kames (Rijswijks Belang): Dank u wel voorzitter. Ja, ik zou bijna zeggen wat heb ik eraan toe te voegen, want we hebben inderdaad daarstraks ook het plan gelezen en ik ja, ik vind het er gewoon ontzettend goed uitzien. En het initiatief van deze stichting en ik zie al diverse mensen op de tribune zitten. Ik weet niet of dat al de toekomstige bewoners gaan worden, maar wij vinden als fractie het echt een heel goed plan en ik hoop dat het gesteund wordt door meerdere partijen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar anderen uit de Raad, de heer Sleddering, VVD.

De heer Sleddering (VVD): Ja dank, voorzitter. Inderdaad, het begon ooit met een motie van het CDA die werd aangenomen om naar die locatie te kijken. Ook de VVD heeft al diverse keren aangegeven: maak er nou een plan voor, want Trias is al verhuisd dus het staat leeg en wij hebben een buitengewoon slechte ervaring in Rijswijk met leegstaande scholen. Want er gebeurt nog wel eens wat. Dus dat daar wat moet ontwikkeld worden, dat staat als op paal boven water. Ook voor de VVD. Maar gelet op dit plan en de rol van de stichting Knarrenhof, ik krijg echt het bijna niet uit mijn mond die naam, ik zou veel liever spreken over

seniorenwoningen dan over knarrenwoningen, maar dat komt waarschijnlijk door mijn leeftijd. Maar wat ik, ik wil wel zorgvuldig blijven in ons stadsbestuur. En dat wil zeggen als een projectontwikkelaar met zo'n al getekende geschetste vorm naar ons toe komt als Raad, dan is de wereld te klein in deze Raad. En hier vinden we het allemaal een prachtig plan. Ik vind dat een beetje selectief. Ik zou het college, als men met dit plan verder wil, zou ik duidelijkheid willen krijgen over wie neemt het initiatief, wie is verantwoordelijk ervoor, wie draagt het risico? Is er een sprake van dat er een corporatie bij betrokken is, dan is dat niet automatisch Rijswijk Wonen. We hebben twee corporaties in Rijswijk, dus laat ze er maar om discussiëren wie dat wil. Wij hebben laatst met de Raad een fietstocht gehad met de corporaties en ze waren beiden geïnteresseerd om daar wat te doen. Dus ik zou zeggen, waarom zouden we ons focussen op één. Dat wou ik het college meegeven. Op zich, de gedachte om op die plek woningen, voor betaalbare woningen voor senioren te bouwen kan ons erg bekoren, maar ik wil wel graag dat de regie op de juiste plaats ligt.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Sleddering. De heer Cupedo, beter Voor Rijswijk, gaat uw gang.

De heer Cupedo (Beter voor Rijswijk): Dank u wel voorzitter, dank de inspreker ook voor het woord Beter Voor Rijswijk heeft met interesse het stuk gelezen. Wij zijn bekend met het concept Knarrenhof en dragen dit een warm hart toe. Alle voordelen zijn bekend bij ons. Ouderen langer zelfstandig wonen, doorstroom van de grote eengezinswoningen. Eigenlijk hebben we nog twee aan vragen. Knarrenhof, zijn er ook andere plannen? En dan graag informatie aan de Raad want ook aanpassing van bestemming en of er misschien ook andere projecten zijn dan Knarrenhof. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Dam, Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam (Wij.Rijswijk): Ja, dank. Ja, enige tijd geleden hebben wij of heb ik vanuit mijn werk een evenementje georganiseerd waarin we creatieve woonconcepten bespraken. En nou, daar heb ik ook de oud-wethouder van het CDA uitgenodigd om daar te komen praten maar daar was ook stichting Knarrenhof aanwezig. En eigenlijk was ik heel erg gecharmeerd van het hele initiatief wat daar in Nederland wordt gecreëerd aan woningen. En zeker het samenwoonconcept is hartstikke mooi. Nu ik de brief lees, is die mening onveranderd, dus het is nog steeds een hartstikke mooi concept. Maar het deed me wel, nou een vraag op doen komen, want wij ook in Rijswijk hebben we gezegd van hé, wij vinden, het staat in de Woonvisie, dat staat in de Woonzorgvisie, wij vinden het belangrijk dat we dit soort initiatieven een warm hart toedragen, wij willen dat in Rijswijk. Maar ik ben eigenlijk benieuwd naar, hoe doen we dat dan? Want één van de vragen die wij in dat evenementje kregen is dat dit soort initiatieven vaak moeite hebben met een plek zoeken waar ze het kunnen ontwikkelen, met de manier waarop dat zeg maar geïnitieerd kan worden en de ruimte om dat te kunnen doen. Daarom vind ik het mooi dat ze zelf met een initiatief komen, maar vroeg ik me af: hoe gaan wij dan om met dit soort initiatieven? En dat is een iets bredere vraag dan alleen specifiek voor Knarrenhof, ook al is die heel relevant denk ik op dit moment en is het een mooie aanleiding om het daarover te hebben. Want hoewel wij de ambitie hebben om zeg maar dit soort initiatieven te laten ontplooien, hoe gaan we dat dan daadwerkelijk doen en hoe wordt daar in de gemeente nu ruimte aan gegeven? En om dan in te gaan op de brief. Daar worden twee mogelijkheden gegeven om dit te realiseren op de genoemde locatie. Ik ga niet proberen de naam opnieuw uit te spreken. Dat ging eerder al niet zo heel erg lekker. Maar hoe gaan wij daarmee om als gemeente met deze initiatiefvoorstellen vanuit, eigenlijk vanuit de samenleving die wij niet zelf verzinnen. Is daar ruimte voor en hoe krijgen ze de steun of hoe kunnen we dat dan realiseren? En eigenlijk ben ik ook benieuwd aansluitend op wat de heer Sleddering en de vorige spreker zeggen, van hoe gaan we om met andere initiatieven die hier wellicht ook gebruik zouden willen maken van de grond? Want ik neem aan dat er een aantal ontwikkelaars, nou het ook wel handig zouden vinden om een stuk

grond te hebben en daar iets te kunnen ontwikkelen en hoe vinden we daar een eerlijke balans tussen om onze ambities enerzijds waar te maken maar tegelijkertijd transparant en eerlijk te zijn in onze rol als gemeente als het gaat om uitgifte van grond? En daarbij wil ik het laten voor de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik verder rond. De heer El Majjaoui, gaat u gang.

De heer El Majjaoui (Partij voor Gelijkheid & Rechtvaardigheid): Ja, dank u wel voorzitter. Het is mij niet helemaal duidelijk wat nou precies de doelgroep is, want uit de brief haal ik dat het om vooral de senioren gaat. Maar ik heb een beetje verder gekeken op de website zelf van Knarrenhof. En dan zie ik dat er ook wordt gesproken over grote leeftijdsverschillen binnen, ja zo'n complex. En dan lees ik tussen de twintig en negentig jaar. Dus hoe zien wij dat dan voor ons in Rijswijk zelf? Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik verder. Mevrouw Woudstra, D66.

Mevrouw Woudstra (D66): Dank. Er is eigenlijk wat gezegd. D66 Rijswijk heeft het de vorige periode vaker gehad over innovatieve woonvormen en ook het Knarrenhof genoemd en naar verwezen. De motie van het CDA daarover is al genoemd. Blij en goed om te zien en te horen dat er zoveel actie en support op zit. En in het coalitieakkoord hebben wonen en zorg ook een plek gegeven, dus daar pas het wat ons betreft ook in. Verbondenheid en thuis blijven wonen vinden we ook heel belangrijk. En een mooie combinatie van dit initiatief en ontwikkeling steunen we dan ook. Maar er zijn ook al wat vragen gesteld, door de VVD onder andere, daar sluiten we ons graag bij aan. Want hoe kijkt de wethouder hier dan tegenaan? Want er wordt nu ook al een locatie genoemd, heeft de gemeente daar al eerder hulp bij geboden of gaat ze dat nog bieden, zijn we al betrokken of is dit nog enkel van deze partij gekomen? Hoe wordt daarbij rekening gehouden met het streven naar gemengde wijken, dat we in het coalitieakkoord hebben verwoord en de afweging over welke locaties en waar dit mogelijk zou zijn, houdt de wethouder daar rekening mee? Wordt daarbij ook gekeken naar de voorzieningen in de buurt? De balans in de wijk tussen jong / oud, woonvormen en sociale kwaliteit. Gaat dat mee in de afweging waar we dit soort ontwikkelingen willen of waar de plek zou zijn? Kan de wethouder daarop reageren? En nou, zijn afwegingen voor het vervolg en wellicht ook iets over het vervolgproces aangeven, want misschien hebben we wel een vervolgproces en misschien nog niet, is er alleen nog een initiatief of hoe zit dat? En nou, zijn we gewoon heel benieuwd naar verdere ontwikkelingen en de eerder gestelde vragen tussen projectontwikkelaars en andere initiatieven. Met dank.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Oude Alink, GroenLinks.

Mevrouw Oude Alink (GroenLinks): Ja, bedankt voorzitter. Ja, we vinden dit een sympathiek plan, en ook inderdaad het sociale aspect spreekt ons heel erg aan. Want samenwonen en leven met laagdrempelige hulp lijkt ons gezonder en prettiger voor de bewoners. Dat wordt ook onderzocht, heb ik gelezen. Nou, dat vind ik heel goed. Ik ben wel benieuwd of het in dit plan nu uitsluitend om koopwoningen gaat en of er misschien ook huurwoningen tussen zitten? En verder welke alternatieven er op dit moment worden ontwikkeld door de corporaties. En ik vroeg me ook inderdaad in navolging van andere partijen af of de gemeente dit plan ook al met hen heeft besproken. Als je ziet hoeveel belangstelling er is volgens de brief, er zijn tachtig geïnteresseerden. Dan zou dit een vraag kunnen zijn waaraan de coöperaties momenteel niet voor voldoen, maar dat zou in samenwerking kunnen dan. En we vragen ons ook af: wat is de procedure? Want andere partijen moeten inderdaad denk ik ook de gelegenheid krijgen om mee te kunnen doen. Ik ben heel erg benieuwd hoe dat geregeld is en als het nog niet geregeld is, vraag ik hem ook af hoe we het gaan aanpakken. Nou, tot zover.

De voorzitter: Dank u. En tot slot namens de Partij van de Arbeid, de heer Van der Veer.

De heer Van der Veer (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Wat betreft die uitwerking van de motie Onderzoek Mogelijkheden Hofjeswoning, nieuwe stijl voor ouderen in Rijswijk. Wij zijn erg benieuwd naar de uitwerking. Heeft het college al een idee hoe ze deze motie vorm gaan geven? Het is een mooi initiatief, maar ik kan me voorstellen dat er wellicht nog andere partijen zijn met net zulke mooie initiatieven. Hoe gaan we daarmee om hè? Er zijn al veel vragen over gesteld. Woonzorgzones zou het eventueel in passen. Volgens mij wordt daar de Bogaard heel veel in ontwikkeld, maar we hebben meer doelgroepen. Onze jongeren, onze starters, zouden die in zo'n zelfde concept thuis worden? En even kijken. Ja, hoe gaan wij deze route aanvliegen? Dat is eigenlijk de vraag namens ons.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar wethouder Van Malsen voor een reactie op deze eerste termijn. Gaat uw gang.

De heer Van Malsen: Verkeerde knop. Ja, dank u voorzitter. Er zitten aan de vragen en de antwoorden denk ik een volkshuisvestelijk deel en een wat meer ruimtelijk deel, dus een deel van de vragen zal ik aan mijn collega Van de Laar naast mij laten, maar ik zal mijn best doen om de overige vragen te beantwoorden. Ik denk dat de belangrijkste vraag die gesteld werd is van ja, wat zijn we eigenlijk van plan met de Triaslocatie. In het kader van onder andere de motie Onderzoek mogelijkheden hofjeswoningen nieuwe stijl voor ouderen in Rijswijk. Nou, ik kan zeggen dat we bezig zijn met het, nou ja het onderzoeken daarvan en dat we dat doen in zowel de geest van de motie alsook de geest van ons coalitieakkoord, wat dus betekent dat we de ambitie ook hebben om de 30 procent daar op voorraad van sociale huurwoningen op peil te houden. Dus de programmering waar we nu naar aan het kijken zijn, wat we nu eigenlijk voor ogen hebben is dat er hofjeswoningen komen met zo'n, met een percentage van zo'n 60 tot 90 procent sociale huur. Dat betekent dus dat we in eerste instantie een toegelaten instelling, dat wil zeggen een woningcorporatie, aan zet laten om daar, ja mee aan de slag te gaan en daar kunnen ze, voor het deel dat geen sociale huur wordt, of het deel dat ze zelf niet kunnen of willen ontwikkelen, kunnen ze daar uiteraard een commerciële partij bij zoeken. Ik begreep dat er met Rijswijk Wonen inmiddels ook al contact is gelegd door Knarrenhof en we hebben zelf ook al met Rijswijk Wonen gesprekken over deze locatie en de woningcorporaties zijn zelf ook intercollegiaal aan het bekijken hoe, ja zij hier het beste verder in kunnen gaan en welke van hen hier het geschiktst voor is. Dan de vraag, of een aantal vragen, het CDA vroeg of ik de brochure gelezen heb. Nou, dat heb ik zeker. Die kwam ook in, nou in papieren formaat op mijn bureau terecht, dus die heb ik met veel aandacht gelezen en ik denk dat ook het concept, het idee van hofjeswoningen is zeker, ook in lijn met wat ik net al zei, is iets waar we erg positief tegenover staan. Dan de vraag over hoe gaan we om met dit soort initiatieven, hoe gaan we om met andere soort plannen? Over het algemeen, nou gaan we wel in gesprek met ontwikkelaars of partijen die interessante, innovatieve woonvormen hebben. Dat soort gesprekken hebben we ook, nou de afgelopen maanden wel vaker gevoerd en dan kijken we uiteraard naar wat de mogelijkheden zijn in Rijswijk. Dan voor wat betreft de doelgroep, de Woonzorgvisiewet werd al genoemd. Daarbinnen ligt ook een opdracht om voor ouderen woningen te realiseren en daar zou dit project, deze locatie, de Triaslocatie zou daar heel geschikt voor zijn en dat, nou is ook volgens mij wat er in de motie verzocht werd. En voor de vraag over het vervolgproces en de ruimtelijke invulling eigenlijk van de Triaslocatie, want we hebben het eigen eigenlijk over twee dingen, namelijk initiatieven zoals Knarrenhof en Knarrenhof in het bijzonder en wat doen we met de Triaslocatie in het kader van de motie, even de naam erbij zoeken, Onderzoek mogelijkheden hofjeswoningen nieuwe stijl voor ouderen in Rijswijk. Maar voor die vragen verwijs ik u naar de collega die naast mij zit. Dank voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met wethouder Van de Laar, gaat uw gang.

De heer Van de Laar: Ja, dank u wel. Ik had ook een aantal dingen opgeschreven, maar ik denk dat ik begin bij wat de VVD inderdaad inbracht. Dus contract of de afspraak die wij met elkaar hebben gemaakt is dat u kaders stelt en dat het college dan uitvoerend kijkt hoe we die kaders gaan invullen en welke beste partij daarbij hoort. Dus dat kunt u nu ook van het college verwachten in dit geval en dan zijn wij een responsieve overheid, namelijk een overheid die alle ideeën meeneemt en wikt en weegt binnen de kaders die u stelt. En er zijn een aantal kaders gesteld, namelijk met de motie inderdaad ouderenwoningen op die plek, het zou echt heel erg mooi zijn. Eerder, D66 noemde het al, is er ook vanuit programma Stadsontwikkeling geconstateerd dat we moeten investeren in ons voorzieningenniveau voor het groeiende aantal Rijswijkers wat we hebben, dus dat betekent dat er meer voorzieningen moet zijn. Binnen beperkte ruimte, dus als er ruimte vrij is dan is onze eerste vraag tegenwoordig eigenlijk: wat voor voorzieningen zouden we daar kunnen maken, in plaats van dat dat we gelijk denken aan woningen omdat we al zo'n ambitieus woningbouwprogramma hebben. En deze plek zou bijvoorbeeld voor een gezondheidscentrum interessant zijn. Daar zijn gesprekken over geweest met Hadoks van de branchevereniging of de representanten van de huisartsen. Maar en dan kom je uit, en dan moet je allemaal technisch gaan kijken wat past er dan, op 1100 vierkante meter, wat je minimaal nodig zou hebben voor een gezondheidsvoorziening en dat wordt krap met woningen. En waar komt die krapte vandaan, vanuit de parkeernorm die de gezondheidsvoorzieningen of hè, zo'n centrum zou opleveren in combinatie met woningen. Ja, in dat proces zitten we nu. Ik vertel, er zit nog geen conclusie aan getrokken. En in de wetenschap dat we dan ook eigenlijk op een steenworp afstand van de Bogaard zitten, waar ook een plint gevuld moet worden, waarin bijvoorbeeld de Generaal nu ook een tandarts beneden zit. En dat soort voorzieningen zijn in de Boogaart ook uitstekend. Dus dat soort overwegingen moeten we maken. Dan geef ik gelijk een antwoord op een aantal vragen. Maar het kader is ouderen, voorzieningen, de leefbaarheid natuurlijk van de buurt. En eerder is ook al iets gezegd hè, in de propositie van de Knarrenhof hoor ik ook betaalbaarheid, levensloopbestendig, gemixt wonen, gemengde wijken en de doorstroming daarmee bevorderen. Dat zijn allemaal vinkjes die we bij alle projecten zetten en waar inderdaad veel meer partijen interesse in hebben om dat te kunnen realiseren binnen die propositie. We hebben natuurlijk best wel mooie ervaring, niet al te veel, maar wel heel mooie ervaringen met collectieve woonvormen of CPO opdrachtgeverschap, zoals we ook geworteld wonen hebben. Eén van de mooiste projecten vind ik van Rijswijk buiten, waar we gezamenlijk een moestuin … dat was overigens een commerciële projectontwikkelaar die dat bedacht heeft en ja, een commerciële projectontwikkelaar kan dus ook iets moois bedenken voor de doelgroep. En dat is nog maar de vraag welke doelgroep, en antwoord op partij voor de Gelijkheid en Rechtvaardigheid. Ik kan niet voor de projectontwikkelaars spreken. Maar u heeft als Raad duidelijk aangegeven dat daar senioren zouden moeten komen en u als Raad, we zijn nog helemaal niet in de planfase van überhaupt een plan. Dit is een idee van een derde wat voor is gelegd. Maar daar bent u nog helemaal zelf bij, maar binnen de kaders die u heeft aangegeven zullen wij daar vorm aan geven. Wat is nou de procedure dan verder? We willen graag ideeën, zijn we ontvankelijk voor. Hoe het normaliter gaat is, nou iemand benadert ons, dan komt er een intaketafel, onder Omgevingswet is dat een Omgevingstafel geworden, dat is een gesprek precies over de onderwerpen waar ik het nu over heb. Dan kan er een principeverzoek worden ingediend en dan gaan wij meer ambtelijk formeel toetsen, intaketafel zou je zeggen dat is informeel, en de principeverzoek is formeel. En als het dan iets is, nou dan kunnen we helemaal door met de procedure, als ze als de partij bereid is natuurlijk om die grond te ontwikkelen. Didam arrest is, meneer van Dam, inderdaad in november 2021 gekomen. Dat heeft wel ons voor een aantal vraagtekens gezet, want nu moeten we iedere keer als er mooie plannen zijn, die in de openbaarheid gooien zodat anderen daar ook op kunnen reageren omdat, nou gelijkheidsbeginsel en rechtvaardigheid op die manier absoluut gewaarborgd moeten en dat is ook hier van toepassing ja. Maar het hele punt van het verhaal: er komt een gesprek.

De voorzitter: Dank u wel voor deze samenvatting. Dan ga ik voor een korte en bondige tweede ronde kijk ik naar de Raad. Meneer Van Enk, CDA.

De heer Van Enk (CDA): Dank u wel, voorzitter. Nou, ik ben blij met de reacties van de wethouders. Dat er in ieder geval wat ik begrijp uit het hele verhaal serieus gekeken zal worden naar plannen die worden aangeboden, zoals door de Knarrenhof. Ik denk dat, het enige waar ik me wat over verbaas is, en ik weet niet of ik dat goed heb begrepen, dat wethouder Van Malsen uitgaat van een Triaslocatie 60 tot 90 procent sociale huur, had ik dat goed begrepen? En dat is om het gemiddelde van 30 procent op peil te houden. Dat verbaast mij erg. Want dat betekent eigenlijk dat, ja als ik de brochure van de Knarrenhof lees, daar gaat juist uit van een gecombineerde, een mengvorm hè van wat duurdere en goedkopere woningen en dat ook in een mix. Daar is natuurlijk bij 90 procent sociaal geen sprake van. Dus dan lijkt het erop alsof de wethouder al een keuze heeft gemaakt voor een sociale, een woningbouwcorporatie die daar gaat bouwen. Dat zou ik betreuren, want ik denk dat genoegzaam bekend is dat wij die mix willen hebben in Rijswijk. D66 heeft het net ook nog genoemd. En het is natuurlijk zo dat die doorstroming niet alleen maar nodig is in een sociale sector. Die is ook nodig om de grotere woningen in Rijswijk van mensen die daar alleen wonen en graag zouden willen verhuizen maar die mogelijkheid niet hebben, om dat ook mogelijk te maken. Dus ik zou het betreuren als het naar de 90 procent sociaal gaat. Dan gaat dit plan hoogstwaarschijnlijk van tafel en dan missen we een kans om in Rijswijk ook zo'n innovatieve vorm toe te passen. En ik denk dat het ook heel goed is om eens een andere smaak te proberen dan de 30 procent woningbezit die we al hebben vanuit de corporaties. Ja, de regie ligt natuurlijk heel vaak bij de eigenaar van de grond, volgens mij zijn we dat nu als gemeente zelf, en ik zou het helemaal geen gek idee vinden om wat dat betreft de regie ook wat meer bij de Raad te houden. Zeker als de wethouder zegt: we moeten rekening houden met de kaders die de Raad stelt. Nou, er is een duidelijke motie destijds aangenomen over dit gebied. Die heeft het niet over voorzieningen, maar die heeft het over woningen, hofjeswoningen nieuwe stijl. En ik hoop dat we daar een mooi voorbeeld ook van in Rijswijk kunnen gaan krijgen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, meneer van Enk. Mevrouw Kames, Rijswijks Belang.

Mevrouw Kames (Rijswijks Belang): Ja, even in het kort. Ik hoop dat de wethouders inderdaad gaan doen wat ze net zeiden, dat ze inderdaad naar het plan gaan kijken en dan ja, bepalen wat er misschien gaat gebeuren. Maar nogmaals, als Rijswijks Belang vonden we het wel een heel mooi plan.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar de rest van de Raad. Ik zie de heer van Dam, Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam (Wij.Rijswijk): Ja, nou in ieder geval bedankt voor de uitgebreide beantwoording. Ontzettend mooi. Nog heel even inhakend op die 60 tot 90 procent sociale huur. We hebben ook gezegd dat we in Rijswijkse wijken juist wat gevarieerder willen gaan wonen of althans, het aanbod moet wat gevarieerder zijn. Dus hè, sociale huur naast particulier naast allemaal andere soorten woonvormen. Nou is de Triaslocatie in een wijk waar volgens mij nogal veel sociale huur aanwezig is als ik me niet vergis. En zou het juist, denk ik, een mooi idee zijn om dat wat meer op te breken. Dat verbaast mij enigszins in de beantwoording. Ik zou daar graag nog wellicht een reactie op willen, of dat ik dat verkeerd zie, dat er al heel veel sociale huur is en dat het juist een mooi idee zou zijn om daar net even wat anders weer neer te zetten, of dat dat een heel gek idee is volgens de wethouder. Maar graag daar nog wat repliek op. En ja, dank voor ieder geval een beantwoording op de vraag van in hoeverre hè, zulke wooninitiatieven in ieder geval kans hebben hier in Rijswijk, aangezien we het wel vooral benoemen in elk beleidsstuk. Nou goed om te horen dat die kans er inderdaad wel geboden wordt en dat er ieder geval goed op in wordt gegaan en ik hoop ook dat er serieus naar gekeken wordt. Ik

denk dat er heel veel animo voor is en dat het een heel mooi initiatief is, wat ook vanuit de inwoners zelf komt. Dus ik ben benieuwd wat de toekomst gaat brengen en daar zou ik het even bij willen laten.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Woudstra, D66.

Mevrouw Woudstra (D66): Zeer nieuwsgierig, die glazen bol, die willen wij ook wel eens inkijken. We hadden wel ook de vraag, 60 tot 90 procent sociaal werd genoemd in een wijk die wat ons betreft gemengd mag worden, want het nu niet is. Gemengd is ook jong en oud, sociaal, tussenvormen en de rest, dus wij hanteren niet zozeer dat strikte percentage zoals ook vaker aangehaald, maar een gemengde wijk met voorzieningen voor jong, oud en daartussen. Dus nou ja, wij zien dat gewoon graag straks terug in het voorstel dat ook hier een gemengde wijk ontstaat. Met de motivering daarop, dus we vragen de wethouder nadrukkelijk dat mee te nemen bij het vervolg. We hopen op een mooi vervolg, even ongeacht welke locatie dat wordt. Zoals eerder gezegd steunen wij het Knarrenhof en andere innovatieve woonvormen zeker. Dus ik hoop dat het gesprek vooral ook gaat over alle mogelijkheden of meerdere mogelijkheden in Rijswijk daartoe.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Oude Alink, GroenLinks, nee. Tot slot Partij van de Arbeid, de heer Van der Veer.

De heer Van der Veer (PvdA): Dank u wel voorzitter. Bedankt voor de beantwoording. Is al enig tijdpad bekend wanner wij een voorstel krijgen vanuit het college over dit plan of deze ontwikkellocatie?

De voorzitter: Duidelijk. Dank u wel. Dan gaan we voor de beantwoording in de tweede termijn naar de heer Van Malsen, gaat uw gang.

De heer Van Malsen: Ja, dank voorzitter. Ik denk dat er één vraag door meerdere partijen in meerdere vormen gesteld is rondom het percentage sociale huur. Kijk, waarom ik 60 tot 90 procent zei is omdat als we meer dan 60 tot 90 procent hadden gedaan, 90 tot 100, het project eigenlijk volledig naar een toegelaten instelling zou zijn gegaan. Dus een percentage van 60 à 90 waarborgt juist een wat meer divers project. Dat is in ieder geval het idee erachter, dus dan zal er een deel sociaal zijn, er zal een deel koop, een deel middelhuur, nou we moeten verder uitwerken hoe dat er precies uitkomt te zien dus er is ruimte voor een heleboel verschillende segmenten. En overigens is dat ook wat ik in de brochure van de Knarrenhof las dat zij dat soort concepten zelf ook uitwerken. Dat gezegd hebbende, ik denk dat ik een aantal goeie overwegingen gehoord heb en die zullen we ook terdege meenemen.

De voorzitter: De heer Van Malsen, ik onderbreek u toch eventjes. Ik zie een interruptie van mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra (D66): Ja, volgens mij was de vraag van mij en anderen: waarom is het niet nul of 10 procent en is het 60 tot 90, dus waarom zit er verplicht nu sociaal op, is dat omdat we een kader aan het uitwerken zijn of wat is daar de reden van?

De voorzitter: Wethouder Van Malsen, gaat uw gang.

De heer Van Malsen: Dank, voorzitter. Ja, we zijn inderdaad een kader aan het uitwerken en we hebben daarbij een aantal, ja kaders gesteld gekregen. De motie is hier één van, het coalitieakkoord is er ook één van, we willen de hoeveelheid sociale huurwoningen in Rijswijk op peil houden en dat betekent dus dat we er meer moeten bouwen omdat er op dit moment niet genoeg geprogrammeerd staan om die 30 procent overeind te

houden en dit is een kans om daar wat aan toe te voegen en in een hele diverse zetting door dat percentage dus niet naar 100 te trekken meteen, maar door er minimaal 60 van te maken kunnen we daar invulling aan geven. Voorzitter.

De voorzitter: Ja, ik zag eerst een interruptie van de heer van Dam van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam (Wij.Rijswijk): Ja, bedankt. Volgens mij was 100 procent, is hier nog nooit inderdaad gezegd. 100 procent is echt ontzettend veel. 60 tot 90 is ook al heel veel. Het gemiddelde in Rijswijk is 30, dat is al veel in de regio en op het moment dat we zelfs al boven die 30 gaan zitten voor een nieuw woonconcept, dan sluit ik me bij de heer van Enk aan, dan sluit je een initiatief wat op voorhand best wel mooi en ruim is opgezet. Daar zet je een enorm kader op vast, zeg maar. Een kader dat niet volgens mij heel reëel is, want het zit al in een wijk waar de sociale huur al ontzettend hoog is, het percentage. Dus is dan, en ik snap uw beredenering wel ergens, want als je op die 30 procent wil blijven moet je inderdaad woningen toevoegen, alleen de wijk die hier op 10 meter afstand ligt, die kent al ontzettend veel sociale huur. Dus is dat dan de aangewezen plek om zoveel sociale huur te gaan bouwen?

De voorzitter: Wethouder Van Malsen.

De heer Van Malsen: Ja goed, de overwegingen die we daarbij hebben, die heb ik net genoemd. Nou ja, we weten nog helemaal niet wat voor partijen daar straks aan zet zullen zijn om de locatie te ontwikkelen. Wat ik wel aangaf is dat ook het Knarrenhof ervaring heeft met dergelijke projecten waar een fors deel sociaal in zit. En u noemt de wijk die erachter ligt. Er liggen twee wijken bij in de buurt en eentje daarvan is de wijk waar wij nu ook zitten en daar zal ook een wat diverse wijk ontstaan, dus uiteindelijk zal deze specifieke locatie in een groter gebied komen te liggen dat al behoorlijk divers is. En als het project zelf daar ook nog eens een keertje aan bijdraagt door een deel sociaal, een deel middenhuur, een deel koop te voorzien, dan is dat alleen maar een bestendiging denk ik van die ambitie om diverse wijken te realiseren.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie nog een korte vervolgvraag van de heer Van Dam, en dan gaan we naar de heer van Enk van het CDA. Kort, mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam (Wij.Rijswijk): Ja, snap wat u zegt als u zegt van ja, dan nemen we het Bogaard-gebied ook maar even bij die wijk waar we inderdaad heel veel ontwikkelingen zijn. Maar ik heb het gewoon over de omgeving van Trias en die omgeving is nu gewoon ontzettend hoog in het aantal sociale huurwoningen, dus ik snap niet waarom er dan op die aantal vierkante meters precies nog extra moet worden toegevoegd. Ik vind dat een rare conclusie.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Van Malsen.

De heer Van Malsen: Ja, volgens mij had ik het net ook al uitgelegd. We hebben die ambitie om op die 30 procent sociale huurwoningen, daar op voorraad te blijven. Daar gaan we nu onder zitten door de ontwikkelingen die we meemaken, dus dit is een kans om daar weer wat bij te plussen. En tegelijkertijd de diversiteit in de wijk te vergroten door ook koop en middenhuur toe te voegen. Vandaar dat het percentage dus niet bij voorbaat al 100 procent is, maar dat we daar ruimte voor laten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Van Enk namens het CDA.

De heer Van Enk (CDA): Voorzitter, als ik de wethouder goed begrijp dan vindt hij dus in alle duizenden woningen die we bouwen op al die grote locaties op dit moment in Rijswijk geen ruimte om het percentage sociaal 30 procent te houden en moet dat worden goedgemaakt in de minilocatie op Trias. En dat betekent, als je goed tussen de regels door hoort, dat eigenlijk het plan voor Knarrenhof, om die daar wel te laten realiseren de wethouder niet aanstaat. En dan kun je zeggen nou, we hebben het niet 100 procent gemaakt maar 90 procent, want dan hoeft het niet per se een corporatie te zijn. Nou dat is natuurlijk onzin. Dat wordt gewoon een corporatie, want een corporatie kan best 10 procent niet DAEB bouwen, geen enkel probleem. Maar dit haalt de ziel voor mij althans uit de brochure en de manier van werken, de innovatieve oplossingen van de Knarrenhof, en dan zijn we snel uitgepraat.

De voorzitter: Tot slot, wethouder Van Malsen.

De heer Van Malsen: Dank voorzitter. Ik denk één aanname die ik hoorde in de toelichting van de heer Van Enk, namelijk dat we de Knarrenhof bij voorbaat uitsluiten. Dat is niet waar en overigens heb ik de brochure van de Knarrenhof ook gelezen en er staan voldoende voorbeelden van projecten in waar het Knarrenhof samen met een woningcorporatie een deel sociaal, een deel middenhuur en een deel koop realiseert. Dus dat zijn conclusies denk ik die te voorbarig zijn om te trekken. En tot slot nogmaals hebben we een aantal goeie overwegingen gehoord en die zullen we dan ook meenemen in het vervolgproces waar de collega naast mij misschien nog het een en ander over kan zeggen.

De voorzitter: Wethouder Van de Laar, gaat uw gang.

De heer Van de Laar: We maken hier een mini-ontwikkelkader. Dat staat voor Q3 gepland. Als we daarover uit zijn, waar ook weer woningbouwprogrammering onderdeel van is, dan zetten we de tender op. Zo gaat het.

De voorzitter: Dank u wel. En dan kijk ik ook even de klok. Dan denk ik dat we met recht dit agendapunt hebben behandeld. Ik dank u daarvoor. Ik kan tegen wethouder Van Malsen zeggen dat hij beneden verwacht wordt. Dus in die zin bent u vrij te gaan.

10. Raadsvoorstel extra krediet Huis van de Stad 2e fase (RV23-020)

De voorzitter: Dan gaan we na agendapunt 10, het raadsvoorstel extra krediet Huis van de Stad tweede fase. Wie mag ik daarvoor het woord geven? De heer Sleddering, VVD. Ik zie nog een melding van wethouder Van de Laar. Gaat uw gang.

De heer Van de Laar: Ja, ik wil mezelf even corrigeren want ik zei tender, maar dat weet ik nog niet, maar dan start de ruimtelijke procedure. Dat is technisch beter en dat is misschien ook wat … geeft wat meer rust voor alle partijen aanwezig.

De voorzitter: Deze toevoeging komt in het verslag. Dan gaan alsnog naar agendapunt 10 en de heer Sleddering heeft het woord.

De heer Sleddering (VVD): Ja, we hebben hier een verzoek liggen waarvan we allemaal konden weten dat het ooit zou komen. Maar goed, wij hebben er bewust voor gekozen als Raad om dit te doen en dit zijn nu de gevolgen. Daar kunnen we lang over praten en dat schiet allemaal niet, dus wat we moeten doen is van, we constateren dit. Er moet geld bij. En mijn vraag, of de vraag van de VVD is: oké, het zij zo, maar hoe gaan we dat betalen? Het kan niet zo zijn van ja, het valt een beetje tegen dus het kost wat meer. Nee, alleen deze

aanvraag kost jaarlijks 250.000 euro op de begroting. En dan weet u wat de VVD altijd zegt: oké, als we dat extra moeten betalen wat gaan we dan niet meer doen? Dus ik hoor graag van het college dat bij het verzoek om extra budget te krijgen voor het Huis van de Stad hoe het college aankijkt tegen de dekking van de extra kosten. Dat is eigenlijk de enige vraag.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Sleddering. Wie mag ik nog meer het woord geven? Gaat uw gang, mevrouw Niesen.

Mevrouw De Haan-Niesen (Rijswijks Belang): Dank u wel, voorzitter. Tijdens de extra avond over Huis van de Stad, waarin het extra krediet werd besproken, hadden wij al het idee dat we eigenlijk met onze rug tegen de muur staan. Meneer Sleddering ziet het wat positiever in, Rijswijks Belang ziet het wat negatiever in. Ik heb toch wel één vraag eruit kunnen persen nog. En dat is de noodaggregaat. Waarom moet deze gekocht worden en kunnen we deze niet huren? Voor zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Braam namens Beter Voor Rijswijk.

De heer Braam (Beter voor Rijswijk): Dank u wel voorzitter. Het is altijd vervelend als er geld bij moet, maar dat lijkt wel de gewoonste zaak van de wereld te worden als het gaat om de bouw of verbouwen van stadhuizen of provinciehuizen of whatever. Ik heb recent de verbouwing meegemaakt van het provinciehuis. Dat heeft meer dan 50 miljoen euro gekost. Verbouwing, ook duurzaam. En als we dan in Rijswijk kijken naar vergelijkbaar gebouw, dan kunnen we hier met gelukkig een fors bedrag minder dat een soortgelijke verbouwing realiseren. Het verrast me overigens wel, zeker als we toch even naar de VVD kijken, dat als het gaat om de provincie en andere gemeentes, daar worden vaak overschrijdingen gedaan dus dat het geluid van de VVD overal anders is. Dus landelijk wordt er gegooid met geld, in de diverse gemeentes wordt er gegooid met geld, en hier moet dan weer een bezuiniging op een portefeuille plaats gaan vinden. Dat vindt Beter Voor Rijswijk bijzonder. Ik heb het vermoeden dat er geïnterrumpeerd wordt.

De voorzitter: Dat heeft u heel goed gezien. Meneer Sleddering.

De heer Sleddering (VVD): Ik heb het de heer Braam nu ongeveer al twintig keer uitgelegd. De VVD Rijswijk heeft een mening over Rijswijk en wat het beste is voor Rijswijk. En wat men in Den Haag of welke provincie dan ook van denkt als VVD. Dat interesseert me echt helemaal niks. Wij hebben opvattingen over het Huis van de Stad, wij hebben uitgesproken dat wij tegenvallers zouden verwachten. Die zijn er nu gekomen. En ik wil vrij zijn en ik ben ook vrij. Ik heb met niemand wat te maken in de rest van de VVD, behalve mijn eigen fractie en mijn achterban in Rijswijk, hoe we dit probleem aankaarten. Dus de opmerking van de heer Braam slaat nergens op.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Sleddering. Heeft de heer Braam er nog behoefte om daarop te reageren? Gaat uw gang.

De heer Braam (Beter voor Rijswijk): Eigenlijk heb ik dat antwoord al gegeven in mijn eerste deel van mijn inbreng. En dat is dat het VVD hier in Rijswijk een volstrekt ander geluid laat horen en goed, dat wordt alleen net bevestigd, dan in andere plaatsen, provincies en landelijk. Dus dat, ja verrast mij enigszins. Verder, maar ingaand op het voorstel zoals het hier voorligt. Ja, ik ben niet echt geschrokken van dit plan. Er is al eerder door de wethouder aangegeven dat er eigenlijk weinig anders kon. De keuze, nou ja keuze was er niet, er was maar één partij waar zaken mee kon worden gedaan. Ja, en als dan één partij natuurlijk wat bijzondere dingen vanuit het verleden en de vorige partij en wat aanpassingen van regel- en wetgeving op u afkomt, dan kan ik

me voorstellen dat, ja dat die teller gaat lopen. Dan hebben we natuurlijk ook gezien dat de inflatie een forse klap heeft gekregen op diverse materialen, wat natuurlijk niet bekend was in de tussentijd. Ja, dan weet je dat je aan de beurt bent als gemeente en dan vind ik het op zich niet terecht dat de portefeuillehouder daarop aangesproken wordt om dan vervolgens maar weer ergens een gaatje in de portefeuille te vinden. Helaas moeten we gewoon als gemeente bloeden, dus we moeten uiteindelijk het in de totale begroting met feitelijk alle partners dit zien op te lossen. En als dat uiteindelijk betekent dat, ja we daar ook bij de burger terecht moeten, het is het huis van de burger, het Huis van de Stad hè, ja dat betekent dat ook dat we met zijn allen een heel klein beetje moeten bloeden. Want laten we eerlijk wezen, het miljoenenbedrag klinkt hoog, maar het gaat uiteindelijk om 260.000 euro per jaar op een begroting van even uit mijn hoofd meer dan 160 miljoen euro. Dan kan ik me niet voorstellen dat die 260.000 euro niet op enige manier op termijn opgevangen kan worden in de meerjarenbegroting. Voorzitter, dan wil ik het graag bij laten in de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u vriendelijk. Dan gaan we naar de heer Van Dam, Wij.Rijswijk.

De heer Van Dam (Wij.Rijswijk): Ja voorzitter, dank. Ik denk dat heel veel vragen voor ons in ieder geval zijn beantwoord in de presentatie van enkele, vorige week volgens mij. Dus in ieder geval daarvoor ook dank, ik zie verschillende ambtenaren hier aanwezig. Dat was een duidelijke sessie in ieder geval die veel duidelijkheid schepte. Toch heb ik nog drie technische vragen en ik hoop dat die vanavond wellicht beantwoord kunnen worden. Want we vragen ons nog steeds af eigenlijk wanneer iets wel op de hoop van het geld van het Huis van de Stad wordt gegooid en wanneer iets daar los van staat. En dan heb ik het specifiek over bijvoorbeeld de noodaggregaat waar er al eerder aan werd gerefereerd. Dat is een, eigenlijk een nieuwe wens geworden. Iets wat we, hè in het huidige stadhuis wat we hier hebben, hebben we dit ook en we hebben een wens om dat te verbeteren, namelijk zelf eigenaarschap te hebben over deze noodaggregaat en daarom gaan we een nieuwe aanschaffen. Nou goed, ik snap dat dat nieuwe kosten met zich meebrengt. Alleen ik snap niet zo goed waarom dat dan specifiek op de begroting van, of althans op de begroting, binnen dit tekort er moeten worden bijgenomen. Terwijl bijvoorbeeld wat ze vanavond beneden bespreken. Nieuwe schermen voor het stadhuis, die we ook in het huidige stadhuis gebruiken net als een noodaggregaat of een oplossing voor een noodaggregaat wel buiten het verhaal van het Huis van de Stad wordt gehouden. Dus die scheidslijn van wanneer wel en wanneer niet, die is voor ons nog enigszins onduidelijk. Ik hoop dat daar een toelichting op worden kan gegeven. Ja, daarnaast vragen wij ons af of veranderingen die, hè nieuwe wensen maar ook dingen waar we achter zijn gekomen, niet misschien wat eerder, nou ten tonele hadden kunnen verschijnen. Ik heb het dan over bijvoorbeeld de ICT-ruimtes die nu, of eerder in de kelder stonden ingetekend, maar omdat we er toch achter kwamen dat het daar wat te vochtig was dat wat risico's met zich meebracht, dat we die dan liever naar boven willen hebben. Dan denk ik: nou, dat klinkt logisch en dat is ook zeker iets wat we denk ik moeten doen om kosten in de toekomst te voorkomen. Ik denk alleen van ja goed, ik ben afgelopen week een beetje gaan googelen en veel van die ICT-ruimtes zitten tegenwoordig ook wat hoger en niet in de kelder. Dus dat het vochtig is, denk ik dan, ja ik ben geen bouwkundige, maar dat hadden we wellicht van tevoren kunnen zien en ook de reden die werd aangevoerd van hè, we hebben slecht bereik in het gebouw. Ja, dat komt dan omdat het een oud gebouw is en omdat het van beton is gemaakt. Dan denk ik van nou prima, goed dat we daar iets aan doen. Nogmaals, want je wilt niet een ambtenarenapparaat hebben dat vervolgens helemaal niet de inwoners meer te woord kan staan omdat we geen bereik meer hebben in het stadhuis. Alleen ja, dat het een oud gebouw was is niet sinds het begin van de aanbesteding ineens veranderd. Dat was daarvoor ook al. Dus hoezo zijn dat soort zaken nu pas aan het licht gekomen en niet eerder? En dan het derde onderdeel waar ik het over zou willen hebben is eigenlijk gewoon een vraag aan het college van hoe weten we nu zeker dat onze raming goed is en is uw inschatting dat het ook hierbij blijft, of gaan we straks nog meer

kosten krijgen? Aan het technische verhaal van vorige week te horen zit dat volgens mij wel goed, maar ik zou hem graag nog een keer willen stellen. En daarbij zou ik het willen laten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan krijg ik verder die kant. Mevrouw Woudstra, D66.

Mevrouw Woudstra (D66): Ja, er is wel best wat gezegd dus ik zal voor een deel aanvullend gebruiken. Allereerst is het vervelend dat er extra kosten zijn. We verbazen ons, blijven ons verbazen, al is het zo dat in de bouw zoveel bouwfouten, zoveel bijstellingen en zoveel onvoorzienbaarheid zit. Ik weet dat de bouw zegt dat het normaal is. Nou, daar hebben wij ook landelijk een mening over, dat vinden we voor een sector niet normaal. Daar kunnen sectoren zelf heel veel aan doen, ook de samenwerking tussen sectoren kunnen daar veel aan doen. We zagen ook een behoorlijke juridisering tussen de opdrachtgevende gemeente en de aannemer over een naamgeving en hoe wat genoemd moet worden. Nou, daar zijn wij ook niet een voorstander van, dan zien we liever andere vormen van omgaan met elkaar. We zullen er in elk geval voor pleiten om, nou ja een verdere juridisering en het tegenover elkaar komen te staan van de twee te voorkomen. Rekening houdend wel met, nou ja zoals ja, anderen ook al werd gezegd, het geld de centjes. Maar wat voor ons ook voorop staat, het is belangrijk dat het Huis van de Stad gebruikt wordt zoals het bedoeld is, want het heeft een maatschappelijk doel, dus dat we er geld aan uitgeven om te zorgen dat het zijn doel ook kan vervullen vinden wij heel erg belangrijk. Dat betekent dat het een prettig verblijfsklimaat moet hebben voor iedereen die er komt en dat we moeten kijken wat dat betekent en dat het risico, bijvoorbeeld van een horeca-exploitatie, niet bij de gemeente komt te liggen. Want die is dan verhuurder van het gebouw aan die horeca uitbater, maar kan niet die exploitatie op zich nemen. We zouden graag nog zien dat wordt toegelicht wat het verschil is tussen de nu zogenaamde groene stadskantine die eerder op de planning stond, en de nu aangegeven kleine keuken. We hebben alle cijfers naast elkaar gelegd. Gaan we hier natuurlijk niet op in. Maar de vraag is wel: als we het op de kleine keuken houden in plaats van de grotere opties, hoe zit het dan met onze kosten en zijn die dan te overzien? Ja, die extra kosten en als de wethouder zegt: daar moet ik te veel de details ingaan, dan mag dat gerust schriftelijk en geheim niet hier, maar willen de vraag in elk geval gesteld hebben. Dan wel als het anders zit horen we het ook graag. De Raad heeft eerder aangegeven twee fases te willen om voldoende controle en sturing te houden. Nu lezen we dat er vooral heel veel extra kosten hier worden opgevoerd vanwege die verschillen tussen fase 1 en fase 2 en aansluitingen tussen fase 1 en 2 waardoor fouten zijn opgetreden. Nu blijkt ook voor de opties voor de Raad om te sturen, dat werd net al aangehaald, beperkt te zijn. Want ja, we moeten deze extra kosten nemen of niet. Dus we zouden toch nog graag wel een reflectie van de wethouder zien ook voor volgende projecten. En als dat niet meteen kan, dan anders straks mee in de evaluatie. Hoe zorgen we dat we als Raad wel sturen, terwijl als we het in twee fases gaan knippen, we ook weer tegen extra kosten en andere problemen oplopen. Daar leren we graag van. En even kijken. Nou ja, we zullen er dus voor blijven pleiten om bouw en bouwfouten verder te verminderen en samenwerking te bevorderen. Het verzoek aan de wethouder of te kijken wat hij kan doen met het signaal om die samenwerking, nou ja beter te maken, zonder tegen extra kosten op te lopen. Ik weet dat dat moeilijk kan zijn in een onderhandeling in een uitvoeringssituatie, maar wij denken dat het college daartoe in staat is.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Van ‘t Eind namens GroenLinks.

De heer Van ’t Eind (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Nou ja, het zal niet verbazingwekkend zijn. Ook wij vinden het uitermate vervelend dat we nu het krediet moeten verhogen, maar wij begrijpen wel waardoor het komt en wij denken wel dat dit goed onderbouwd is. De heer Braam zei het ook: al dit is niet het enige project in Nederland waarop een overschrijding plaatsvindt. Mevrouw Woudstra zei daar ook al iets over. Op zichzelf

delen we de kritiek die hier mevrouw Woudstra ook aangeeft, maar de situatie in deze casus is nu even zoals die is. Nog even een reactie op de vraag van de VVD. Die vraagt al reactie van het college waar we dan de dekking uit vinden. Nou, de heer Braam geeft ook al aan. Ja, op de totale begroting is het ook weer niet een gigantisch bedrag. Wel vervelend maar niet een gigantisch bedrag. Maar ik mag aannemen dat de wethouder het met me eens is dat we als we daar een gesprek over voeren dat we dat integraal doen en dat dat bij het kaderdebat thuishoort en dat we daar hier nu op dit moment nog niet over gaan hebben zodat we dat integraal kunnen afwegen. Ik had nog wel één aanvullende vraag op de vragen die gesteld zijn. Begrijp ik de stukken nu goed dat er wel een kostenverhoging is maar dat we wel gewoon volgens planning de renovatie van fase 2 gaan afronden? Of zit daar nou wel of niet vertraging op en wat doen we als daar wel vertraging op zit? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Wie mag ik dan het woord geven? De heer Van der Veer namens het Partij van de Arbeid.

De heer Van der Veer (PvdA): Dank u wel voorzitter. In ieder geval, de sessie van vorige week was duidelijk. Dank daar nog voor. We hebben als Partij van de Arbeid daags daarna nog een extra uitleg gehad van de ambtenaren over een aantal vragen die nog leefden. Het is zo. Het is vervelend. We begrijpen de oorzaken en de uitleg erbij. En we hopen dat het hierbij blijft en wij hopen op een mooie toekomst voor onze inwoners en voor onszelf in het Huis van de Stad en aan de slag maar.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik tot slot van deze eerste termijn het woord aan de heer Van Enk namens de CDA fractie.

De heer Van Enk (CDA): Nou, dank u wel voorzitter. Ja, die bijeenkomst waar de heer Van der Veer het over had, dat was waarschijnlijk een besloten bijeenkomst hè, dus dat is goed even om te weten omdat we nu hier een openbare vergadering hebben. En dat we niet de hele zaak, dat zeg ik niet naar de heer Van der Veer, maar even in het algemeen dat we dat niet kunnen afdoen met nou, we weten nu hoe het komt en we gaan weer door. Het is wel degelijk eventjes fors uithuilen met deze tegenvaller. En ja, ik heb mezelf opnieuw afgevraagd hoe het nou toch mogelijk is dat wij in 2 fases zijn gaan aanbesteden. En ik heb altijd gedacht dat dat gewoon het voorstel was geweest destijds van het college, hè voor mijn tijd. Maar ik heb dus nu uit de historie begrepen dat dat een tegenvoorstel is geweest vanuit de Raad. Dat de Raad zelf daarop heeft aangedrongen dat we dit in twee fasen gingen aanbesteden. En we zitten nu niet in de raadsvergadering, we zitten niet hier om bespiegelingen te houden, dus daar komen we straks in de Raad hoop ik wel op terug. Want ik denk wat we ook doen, we moeten hier alsjeblieft toch wel een beetje van proberen te leren als gemeentebestuur, als gemeenteraad in dit geval om specifiek te zijn. Voorzitter, ik zou enerzijds willen oproepen inderdaad om wel snel naar die dekking te zoeken. Dat zeg ik de heer Sleddering na. Je kunt natuurlijk alles afzetten op een toekomstig exploitatietekort, maar het is ook zo dat de accountant van ons verlangt dat we een aantal zaken nu ook echt afschrijven en dat betekent dat we daar gewoon nu in de jaarrekening deze lopende begroting een dekking voor moeten vinden, vind ik. En dat kan ten koste gaan van voorgenomen nieuw beleid of ten koste van andere zaken, maar ik zou er in ieder geval voor willen pleiten om dat wel aan te wijzen. Uiterlijk, ja dat kunnen we in een kaderdebat doen, maar dan gaat het ook weer over de begroting volgend jaar, dat zou eigenlijk dit jaar al moeten gebeuren. En ik zou er ook voor willen pleiten om dat niet te doen in de vorm van bezuiniging op het Huis van de Stad. Het zou zonde zijn om uit dit project waar we enorme kosten al voor hebben gemaakt om daar dan op te gaan bezuinigen, want dan hebben we twee keer half niks. Dat zou zonde zijn. Laten we nou op dat mooie resultaat blijven koersen. Eisen van de tijd die er zijn op het terrein van infrastructuur, die moet je gewoon doorvoeren. We moeten de mensen daar laten

werken op een tijd die op een manier die bij deze tijd past en aan de eisen van de tijd voldoet. Laten we het daar niet in zoeken. Dat is mijn enige oproep. En ja, ik zou zeggen uithuilen en doorgaan en in de Raad, laten we alsjeblieft wel even de bespiegelingen houden hoe we dit in de toekomst kunnen voorkomen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik voor de antwoorden in de eerste termijn naar wethouder Wit, gaat uw gang.

De heer Wit: Ja, dank u wel voorzitter. Zoals in het begin al aangegeven, ik vervang vandaag even wethouder Bentvelzen, maar ik heb het idee dat ik uw vragen wel kan beantwoorden. Natuurlijk geldt ook voor het college dat dit een onaangenaam bericht was, dat staat buiten kijf. Je wilt niet extra overschrijding hebben na de overschrijding die we al gehad hebben. Dus op het moment dat zo'n bericht je bereikt dan ja, dan ben je ook even een dagje in een zeer slecht humeur en ga je vervolgens kijken: wat kunnen we eraan doen en hoe gaan we het oplossen en wat moeten we doen en is het allemaal noodzakelijk? Nou wat wel duidelijk gebleken is, is dat wat wij u nu voorleggen, dat dat ook echt noodzakelijk is dat we dit wel gaan uitvoeren. Even langs de fracties. VVD als eerste vraag en dat is door een aantal mensen ook nog herhaald. De dekking. Ja, we kunnen dat inderdaad zeggen. Het is een klein onderdeeltje van onze totale jaarlijkse begroting, maar natuurlijk hebben we daar wel naar gekeken want dat is ook iets wat wij als college wel hoog willen houden. En in principe hebben wij de mogelijkheid om deze extra lasten te dekken door de vrijval van de kapitaallast uit Hoogvoorde, die zijn momenteel nog in de meerjarenbegroting opgenomen, dus dat zou de dekking voor deze kosten kunnen zijn. Dus ik hoop dat ik die vraag in ieder geval voor u beantwoord heb. Dan heeft Rijswijks Belang en nog een aantal fracties hebben een vraag gesteld over het noodaggregaat en het waarom ervan. Ja, in de huidige tijd, en zoals wij werken ook als gemeente, is het van belang dat we ook in crisissituaties, en het wil nog wel eens gebeuren dat er iets gebeurt in deze stad, dat is nou eenmaal de realiteit, dat we ook gewoon per direct beschikken over de mogelijkheid om stroom te hebben. En dat geldt ook voor het moment dat we bijvoorbeeld steeds meer in digitale vergaderingen zitten en dat dan de boel direct zou uitvallen. Als wij een noodaggregaat op dat moment moeten gaan binnenhalen, dus extern moeten gaan huren, dan zijn we daar zo vier uur mee verder. Dat klinkt niet veel, maar in een crisissituatie is dat wel veel. Dus is één van de redenen waarom wij gezegd hebben: ja, we vinden het eigenlijk wel belangrijk dat we dit gewoon meenemen gezien de veranderende samenlevingen, digitalisering van de samenleving en ook toch wel de situatie in de samenleving momenteel waarin er gewoon, ja momenten kunnen zijn dat wij op kortere termijn dat nodig hebben. Het is niet vreemd, het is wat we meer zien in de samenleving ook dat mensen zeggen van nou, we gaan dat niet extern doen. En daarnaast, ja om nou dan weer zo'n groot noodaggregaat ernaast te zetten, dat is ook gewoon een hoop, heel bewerkelijk. Maar goed. Dan de vraag van Wij., de veranderingen aan de m.e.r., waarom wisten we dat niet eerder? En dat geldt eigenlijk ook voor het slechte bereik. Waarom wisten we dat niet eerder? Ja, de plaats van de m.e.r. is al eerder gemeld tijdens het voorbereidingskrediet dat die locatie ging veranderen. Dus we wisten dat wel eerder. Alleen die kosten, die komen nu pas, en dus die dekking, die komt nu pas aan de orde en het hoe en waarom, dat hebben we inderdaad ook in het raadsvoorstel wel aangegeven. En als je ook kijkt naar het besluit begroting en verantwoording, dan is dat niet iets wat wij kunnen plaatsen onder de ICT-kosten die u noemt, zoals bijvoorbeeld de schermen. Ja, die schermen dat zijn AV-middelen. Dat is toch anders. Die worden bijvoorbeeld ook op meerdere locaties gebruikt. Dat is niet vergelijkbaar. Dan vraagt u ook: is de raming nu correct? Ja, dat is natuurlijk een vraag wat ik alleen maar kan beantwoorden voor zover ik weet in deze, zoals zover wij weten is deze correct. We hebben ook een post onvoorzien opgenomen en we hebben ook alle posten die we in deze raming hebben opgenomen, hebben we wel aan de bovenzijde van het spectrum geraamd zodat we ook echt wel een beetje marge hebben. Dus we hopen ook dat het uiteindelijk lager uitvalt dan dat we nu aan u voorleggen. D66 heeft de vraag gesteld over de keuken. Het verschil tussen de groene keuken en de kleine

keuken. Ja, de groene keuken dat is echt uitgaande van een, nou ja heel erg basis zonder de aansluitingen om te komen eventueel in de toekomst tot een professionele of grotere keuken. Op het moment dat wij nu een groene keuken zouden bouwen, dan moet het ten eerste wordt die ook weer wat duurder dan we oorspronkelijk geraamd hadden omdat de prijzen en de kosten wel omhoog zijn gegaan. Maar als wij dat doen, een groene keuken aanleggen, dan leggen we ook direct een hele hoop aansluitingen niet aan die ons die mogelijkheid voor de toekomst geven. Bij de kleine keuken doen we dat bewust wel. En het verschil tussen de kleine keuken en die groene keuken is ook niet echt heel erg groot. We moeten gewoon altijd daar wel een investering nog voor doen, dus die zit opgenomen daarin. GroenLinks vroeg, ik kom zo nog eventjes terug op de reflectie, GroenLinks vroeg nog naar planning, of die gehandhaafd blijft. Ja, die blijft in principe helemaal gehandhaafd. Eindoplevering en sleuteloverdracht is 1 september en dat is namelijk de contractuele opleverdatum. Direct na 1 september wordt het losse inventaris, dat na uw besluit op 18 april in opdracht gegeven kan worden geplaatst. En vanaf september vindt dan gefaseerd die inhuizing plaats. Kan ik u nog bijgeven dat zolang de Raad niet kan vergaderen in het Huis van de Stad, zal de Raad in Hoogvoorde blijven vergaderen. Het CDA en D66 hebben vragen gesteld over reflectie. Ja kijk, inderdaad ik ga vandaag, ik heb niet zoveel behoefte om vandaag in te gaan op in het volledige traject wat in het verleden gelopen is, ook voor mijn tijd. Er zijn toen keuzes gemaakt en die keuzes hebben we nu mee te dealen. Het feit is dat, ja ik ben altijd voor reflectie dus mocht er zo'n behoefte zijn om evaluatie te doen, ja dan zou ik dat zeker doen. Maar ook in de Raad gaan we het hebben over dit raadsvoorstel. Dus ik wou u ook verzoeken om daar dan, ja ik vind het prima als u een reflectie wil geven dat mag, maar om daar niet een enorm politieke beschouwing van te geven want uiteindelijk is dat niet wat hier nu voorligt en is ook iets, en daarmee veranderen we ook niet het voorstel. Maar goed nogmaals, ik ga niet over uw spreekteksten.

De heer Van Enk (CDA): Mag ik even …

De heer Wit: Ik heb verder, nou ik sluit hiermee mijn eerste termijn. Voorzitter, ik heb mijn eerste termijn hiermee afgesloten, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Van Enk (CDA): Bij interruptie.

De voorzitter: Ja, zeker, de heer Van Enk.

De heer Van Enk (CDA): Om een misverstand te voorkomen. Ik heb net zelf voorgesteld, laten we dat voor de raad bewaren, maar ik denk wel dat we het in de raad moeten doen. We kunnen niet dit laten passeren en dan zeggen: dan gaan we over een jaar of zo nog eens een keer wat reflecteren. We hebben denk ik een verkeerde inschatting gemaakt op zijn minst en daar moeten we ook van leren.

De voorzitter: Ik zie nog een interruptie van de heer Van ’t Eind, GroenLinks.

De heer Van ’t Eind (GroenLinks): Ja, als dat mag, voorzitter, op de heer Van Enk. Op zich snap ik de wens van de heer Van Enk, alleen ik vraag me heel erg af, als we aan de hand van dit voorstel over twee weken die discussie gaan voeren, of dat nou heel erg verhelderend gaat zijn. Ik denk dat dat wat meer vraagt. Het zou bijvoorbeeld een, ik noem maar iets geks, een Rekenkameronderzoek kunnen zijn of iets dergelijks, maar ik denk niet dat wij over twee weken aan de hand van dit voorstel een debat kunnen voeren die ons helder gaat maken over of we dit wel in fase 1 en fase 2 al moeten doen et cetera. Dus ik zie er eerlijk gezegd dat nut niet zo.

De voorzitter: Dank u wel. Omtrent dit punt zag ik nog interruptie van mevrouw Woudstra, daarna kort de heer Wit en dan sluiten we nog af met de heer Van Enk van het CDA. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra (D66): Dank. Aangezien ik begon over de reflectie en het leermoment, snap ik ook de reactie van de wethouder dat dat nu te kort en snel is. Voor mij is dat ook inderdaad niet bij dit voorstel, maar op het hele traject en ik praat graag met collega's van de raad door wat een goed moment daarvan is. Ik zou daar wel wat vaart achter willen zetten, want we hebben gewoon weer nieuwe projecten te gaan. Dus als we heel lang gaan wachten op evaluaties en leerervaringen kunnen we er nu niet veel mee. Dus het is naar aanleiding van dit voorstel, maar niet op basis van dit voorstel en dan praat ik graag met mijn raadscollega's daarover verder.

De voorzitter: Dank voor de toelichting. Wethouder Wit.

De heer Wit: Ja, ik denk dat ik de suggestie die mevrouw Woudstra doet inderdaad omarm en dat lijkt me beste. Ik geloof ook dat dat is wat mijnheer Van Enk van het CDA bedoelt, dat we wel de reflectie doen, niet per se over twee weken, maar dat we er wel naar kijken en inderdaad gewoon lessons learned lijkt mij in dit geval zeker van belang. Ik wil nog even één dingetje aanhalen. Het CDA had het ook inderdaad over het moment van besluiten in de fase toen verwachte opleverdatum. Toen waren de frictiekosten zo hoog dat knippen in fasen ook financieel logisch was. Maar goed, dat is iets wat in de raad toen besloten is, dus daar gaan we verder nu niet verder op in. Ik wil nog één ding wel zeggen en dat heb ik niet gezegd in mijn behandeling in de algemene behandeling net. Ik wil wel danken de raad ook voor de positieve houding. We snappen allemaal dat dit een vervelend moment is, maar ik hoor ook vanuit de raad gelukkig wel een houding om naar voren te gaan, naar voren te kijken en er een mooi project van te maken en dat is ook zeker wat het college beoogt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan sluit ik de eerste termijn af met nog het woord te geven aan de heer Van Enk van het CDA.

De heer Van Enk (CDA): Ik ben het dus ook eens met wat mevrouw Woudstra net zei, daar moeten we niet te lang mee wachten met die reflectie, omdat we ook doorgaan met projecten. Maar ik zou dat nog een hele belangrijke, de belangrijkste reden voor mij aan willen toevoegen: de Rijswijkse inwoners kijken met ons mee, die zien deze enorme tegenvaller en dat is niet de eerste. Dus die roep, die vraag naar verantwoording, die zal er nu zijn. Nu en niet over een jaartje na een Rekenkameronderzoek. Dus ik vind zelf en ik laat het aan andere fracties over wat zij doen, ik vind zelf dat ik daar wel een plicht in heb om daar een goede reden en verklaring voor te geven in de komende raadsvergadering en die zoek ik in waar ik net al een aanzet toe gaf. Wij moeten leren naar onszelf ook te kijken als we fouten maken.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Dan gaan we naar de tweede termijn aan de kant van de raad. Wie mag ik daar nog het woord geven? De heer Sleddering.

De heer Sleddering (VVD): Dank aan het college voor de toezegging dat men naar de dekking kijkt en al heeft gekeken. We zien dat straks in de cijfers terug, dus dat is goed. In algemene zin zou toch willen zeggen, dan kunt u zeggen: het is maar zoveel miljoen op een begroting van zoveel. Je kunt ieder bedrag wegrelativeren. Maar dat doen we dan straks bij de grex ook even, dat doen we dan nog eens even daar en dan vliegen de miljoenen je om de oren. Daar kom ik bij het punt waar ik steeds op kijk, als je nou focust op één ding dat een beetje een tegenvaller heeft, dan valt het wel mee. Maar we hebben wel vijf, zes, zeven onderdelen waar tegenvallers zijn, als je dat bij elkaar optelt, dan zijn we toch flink wat geld aan het uitgeven wat we niet

ergens anders voor kunnen gebruiken. Dat is mijn continue waarschuwing: kijk nou goed integraal naar je begroting en ga niet het wegredeneren dat: ach, op zo'n begroting is dit bedrag toch heel weinig. Ik zit niet zo in elkaar en zo ga ik ook niet de boel veranderen, want dat blijf ik zeggen en dat zal ook mijn inzet zijn in het debat in de raad.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sleddering. Mevrouw Niesen, Rijswijks Belang, gaat uw gang,

Mevrouw Niesen (Rijswijks Belang): Dank u wel, voorzitter. Wat betreft Rijswijks Belang is dit zeker geen akkoordstuk. Die reflectie is wat ons betreft ook over twee weken aan bod en ik sluit me aan bij de heer Sleddering, dit is het zoveelste dossier waar een kredietverhoging op gevraagd wordt, het zal niet het laatste dossier zijn waar dit op gebeurt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik … De heer Braam, gaat uw gang.

De heer Braam (Beter voor Rijswijk): Dank u wel. Allereerst bedankt voor de antwoorden in eerste termijn. Ik heb in eerste termijn denk ik wel genoeg gezegd als het gaat om feitelijk wat eraan zit te komen. Ik denk wel dat heel belangrijk is, zeker gelet op het feit dat meerdere partijen een reflectie willen, een evaluatie willen. Dan ben ik een sterk voorstander van een onafhankelijke evaluatie en vervolgens dan daarna daar de politieke discussie over te voeren. Dus in volgorde zeg ik dan: dat halfjaartje, dat kopen we dan maar, eerst de Rekenkamer die daar wat van mag vinden en dan vervolgens mogen we daar politiek wat van vinden. Dan kunnen we namelijk alle twee de termijnen, dus de eerste fase en de tweede fase in zijn geheel bekijken. Dus feitelijk de rol van alle partijen, alle wethouders, iedereen die er betrokken bij is kunnen we daar in dat geheel in meenemen. Dat lijkt me wel zo eerlijk.

De voorzitter: Dat roept een reactie op van de heer Van Enk, gaat uw gang.

De heer Van Enk (CDA): Is dat niet heel erg ongebruikelijk, zeker voor de partij Beter voor Rijswijk om geen politiek oordeel te hebben over iets, pas nadat de Rekenkamer gesproken heeft? Ik heb dat nog nooit eerder gehoord.

De voorzitter: De heer Braam.

De heer Braam (Beter voor Rijswijk): Heeft u dat nog nooit eerder gehoord? Blijkbaar, ik weet niet hoe het zit met die dopjes, heeft u die al uit uw oren gehaald? Als u mij goed heeft verstaan, dan heb ik een volgorde aangegeven: eerst een onafhankelijk onderzoek en vervolgens kunnen we als raad daar een oordeel over vellen en dan zult u ongetwijfeld de voors en tegens ook van Beter voor Rijswijk vernemen, zoals we dat de afgelopen tien jaar wel vaker gedaan hebben, zoals u ongetwijfeld zult herinneren.

De heer Van Enk (CDA): De Rekenkamer gaat het druk krijgen, begrijp ik.

De heer Braam: Ik denk dat dit zo'n project is waar de Rekenkamer mee aan de slag zou moeten gaan, zelfs zonder een verzoek vanuit de raad. Dit is nou zo'n groot project waar allerlei plussen en minnen aan zitten. Ik zou als Rekenkamer niet eens een verzoek bij de raad neerleggen om dit te doen, ik zou het gewoon gelijk oppakken, want daar zijn ze ook onafhankelijk genoeg voor om dat te doen. Dus voorzitter, in de tweede termijn, ik hou het hierbij met de enige aanvullende reactie nog dat met de miljoenen die om de oren vliegen natuurlijk heel veel geld is, maar je moet alles in perspectief zien. Want bijna alles waar we over praten betreffen grote sommen geld, grote investeringen die uitgesmeerd worden veelal over dertig en veertig jaar.

Dan hebben we in één keer over andere bedragen die je in de begroting moet opvangen en ook dat is wel zo eerlijk om erin mee te nemen. Dat betekent niet dat we gratis geld zomaar gaan weggeven, maar wel belangrijk als het gaat om goede uitgaven en ook om de huizenmarkt een beetje op een normaal niveau te houden, daar gaan we het straks nog over hebben. Maar alles moet je in perspectief zien en ik zou die discussie graag nog een keertje met de VVD over willen doen om dat uit te leggen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de heer Van Dam, Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam (Wij.Rijswijk): Dank. Heel even inhakend op de discussie die net wordt gevoerd over een onderzoek. Volgens mij mag de Rekenkamer zelf beslissen waar ze wel geen onderzoek over doen. Mochten ze dat daarvoor kiezen om dat over het Huis van de Stad te doen, dan is dat hun keuze en doen ze dat niet, ja, dan doen ze niet. Op de oproep om een reflectie te doen denk ik dat het een hartstikke goede is om dat in ieder geval mee te nemen voor de volgende raad voor alle partijen. Ingaand op de reactie van het college, waarvoor dank nog trouwens, toch even een verhelderend iets. Ik beaamde inderdaad dat een noodaggregaat ontzettend belangrijk is voor de gemeente, dat was ook helemaal niet mijn intentie om dat af te keuren. Sterker nog, hartstikke nodig. Alleen, mijn punt was dat dat denk ik ook wel voordat de aanbesteding in gang werd gezet bekend was. Dus ja, goed, dan had dat daarin meegenomen kunnen worden en nu wordt het tussen de aanbestedingen door op het wensenlijstje gezet en dan lijkt het me logisch dat dat leidt tot extra kosten en dus dat we nu extra geld moeten gaan uitgeven. Dat is een van de voorbeelden en er zijn er vele, als je de documenten ziet, waardoor er extra kosten worden opgedraaid. En specifiek over dit geval denk ik: dat had voorkomen kunnen worden, omdat het een extra toevoeging is. Dan denk ik: waarom zit het dan in dit lijstje? Dat was de reden waarom ik vroeg: waarom wordt het dan nu toegevoegd, omdat ik dat niet per se te vergelijken vind met bijvoorbeeld zoiets als een bouwkostenstijging, wat een indexatie is die onvoorzien is en dat heeft heel Nederland onvoorzien, dus dat is logisch dat die erin zit. Alleen, hier draait het dus om een bewuste keuze vanuit onszelf om dat toe te voegen, daarom vroeg ik: waarom zit dat erin? Hetzelfde geldt eigenlijk voor mijn tweede vraag, die wordt afgedaan als, dat ging over bijvoorbeeld de ICT-ruimte die beneden zat. Die wordt afgedaan: dat was bekend dat die verplaatst werd. Alleen, als dat bekend was, dan zouden we niet nu nog meer kosten hebben daarvoor, want dan was dat ook in de raming meegenomen. Dat is niet gedaan, dus hebben we extra kosten. Dan denk ik: daar zit dus iets een verkeerde inschatting, of een andere reden, waarom is dat dan? Om mijn vraag dan misschien te verduidelijken daar nog graag een reactie op. Verder laat ik het voor over twee weken in de raadsvergadering.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Woudstra, D66.

Mevrouw Woudstra (D66): Met dank. Een paar korte vragen. Graag spreek ik nog heel even met de wethouder over het verschil tussen de groene keuken en de kleine keuken, maar gezien het om bedragen gaat, hij heeft goed uitgelegd waar het om ging, maar zal ik dat niet hier doen, maar vast de aankondiging dat ik daar nog op terugkom buiten de vergadering. Er is gesproken, u zei het al, over de inhuizing en hoelang we hier nog dat er ook nog in Hoogvoorde doorvergaderd kan worden. Valt dat inderdaad over in de transitiefase frictiekosten? Daar heb ik kort een vraag over gesteld bij de presentatie, maar ik zou dat toch graag ook hier bevestigd zien dat het in de frictiekosten valt en dat er niet een risico is dat we straks aan meerkosten vastzitten. Daar mag ook de wethouder Financiën op ingaan, als dat jullie verdeling is. Daarnaast nog heel even over het horecaconcept. We hebben in de eerdere tekeningen gezien dat daar ook horecaconcepten op de begane grond gepland zijn, die zijn inmiddels ook deels gerealiseerd. Klopt het dat als we boven gaan veranderen in horecaconcept, dat verder geen gevolgen heeft voor de al gerealiseerde uitgiftepunten, koffieautomaten en andere keukeninstallaties die we al hebben, dus gaat dit echt om die extra voorziening boven? Dan vragen we

ons een beetje af, en wordt dan de voorziening die we dan nu voorzien daar flexibel genoeg, zodat we niet aan iets – inderdaad, wat u net ook zei – vastzitten dat we daarna nooit meer mogen veranderen omdat we per ongeluk iets niet hebben geïnstalleerd. Als we de tekeningen zien, hebben we daar nog wel … Nou ja, hopen we dat dat goed is rekening mee gehouden. Tot slot, die investeringen waar de VVD ook al over sprak, daar zitten wij ook mee. Hoge kosten hier betekent gewoon een minder investeringsbudget voor de hele gemeente aan rato van de extra kosten hier. Volgens ons doet dat iets met ons investeringsvermogen als gemeente en daar zullen wij in het kaderdebat op andere plekken, maar in het kader van het maken van keuzes ook nog wel op teruggekomen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar GroenLinks, de heer Van 't Eind.

De heer Van 't Eind (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Dank u wel voor de beantwoording door de wethouder. We kijken uit naar de inhuizing straks. Nog even kort in aanvulling op wat de heer Braam net zei, ik ben het erg eens met de heer Braam. Ik vind het, net als de rest denk ik hier in de raad, heel belangrijk om op een goede manier hiernaar terug te kijken, hoe wij ons geld als gemeente uitgeven, hoe we dat gedaan hebben met zo'n groot project. Volgens mij moet je dat secuur doen en heeft de bewoner echt niks aan als wij over twee weken politieke statements gaan zitten maken, ongefundeerd, zonder dat daar goed onderzoek naar is geweest. Maar ik laat het verder aan alle andere partijen zelf, maar mijn fractie zal daar niet aan meedoen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u. Dan kijk ik naar de Partij van de Arbeid, de heer Van der Veer.

De heer Van der Veer (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, wethouder, voor de beantwoording. Hoorde ik de wethouder goed zeggen en bevestigen dat wij blijven vergaderen in Hoogvoorde totdat wij terecht kunnen in het Huis van de Stad? Want daar was vorige week nog een beetje onduidelijkheid over, dus is dat probleem opgelost?

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we voor tweede termijn aan de kant van de wethouder. De heer Wit, gaat uw gang.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Op die laatste vraag even in te gaan van de Partij van de Arbeid. We hebben nog een testperiode op het moment dat we op 1 september naar binnen gaan. In die testperiode wordt dus ook alle communicatiemiddelen in de raadzaal gecontroleerd, dus dan kan het zijn als het nog niet werkt dat we inderdaad nog in Hoogvoorde een keer of een aantal keer gaan vergaderen. Even terugkomend op de financiën. De VVD gaf het aan, focussen op één ding moet je niet doen, je moet naar een groter geheel kijken. Nou, ik denk dat we het daar wel mee eens zijn en ik geloof ook wel dat de wethouder Financiën naast mij daar ook op die manier naar kijkt. Dus ik heb daar alle vertrouwen in dat dit ook gewoon in een algemene beschouwing meegenomen wordt. Even kijken, hoor. Wij. Rijswijk had nog een aantal vragen gesteld. De NSA, u stelt daar inderdaad vragen over: waarom dan nu? Maar goed, als we die NSA aan het begin van het traject hadden bedacht, dan waren die kosten ook gekomen. Dus die kosten, of we ze nou nu hebben of in de eerste fase, die waren sowieso wel bij ons terechtgekomen, alleen nu hebben we wellicht iets hogere kosten omdat er een omdat alles iets duurder geworden is ook. Je kunt ook zeggen dat een aantal kostenposten inderdaad niet als onvoorzien aan te merken is als je de gehele bouw beschouwt. U ging ook in op die ICT-middelen en de telefonie, gsm-signalen. Ja, dat zijn ook voortschrijdende dingen waar je naar kijkt. Op het moment dat je met een constructie bezig bent, dan kan er zomaar zijn dat er meer wapeningsijzer in zit wat je in eerste instantie niet in de gaten hebt of verwacht, waardoor het signaal zwakker is. Zo werkt het met staal en dat is ongelukkig. In principe zijn er ook geen extra kosten, maar kosten op een later tijdstip, dus als we het nu even

hebben over die NSA. De m.e.r., waarom dat niet eerder naar voren is gekomen, waarom we dat niet eerder beprijsd of überhaupt meegenomen hebben in de raming. Zoals we het nu zien is, eerst is deze verandering pas gekomen nadat we de eerste fase afgerond, of in ieder geval, dat we al met de tweede fase bezig waren. Dus ook daarvoor geldt, die kosten waren sowieso wel gekomen, alleen hebben we ze nu pas definitief afgeprijsd. Dat heeft ook te maken met de fasering van de bouw en hoe we daarmee om zijn gegaan en hoe je dan met de aannemer communiceert over dit soort dingen. Dus ik hoop dat dat voldoende is en anders zal ik daar toch echt even met u over terug moeten komen, want meer informatie kan ik u daar nu even niet over geven. D66 had het over de horeca. Het is me niet helemaal duidelijk, want u gaf aan: de horeca die we momenteel hebben op de eerste verdieping. U bedoelt in de begane grond, of in het souterrain bedoelt u eigenlijk? Ja, de koffieapparaten die daar nu staan, die blijven natuurlijk gewoon wel voorzien. Ik bedoel, we hebben een aantal plekken, hebben we koffieplekken en dat is ook voor de dagelijkse, niet zo dat je voor elke kop koffie helemaal naar de keuken moet.

De voorzitter: Ik zie toch een interruptie van mevrouw Woudstra om een toelichting te geven. Gaat uw gang.

Mevrouw Woudstra (D66): In de stukken staat er een banquetingfunctie, om het heel specifiek te maken, op de min 1 etage en een koffie en voorzieningen voor raad en andere partijen. En er staat gesproken over koffieautomaten en er wordt gesproken over een horecavoorziening. Dus onze vraag is inderdaad concreet: als we naar dat voorstel kijken en die hiernaast leggen, zien we in de realisatie niet heel goed wat nu waar komt, en zit daar nou wel of niet een verschil tussen. Dat wil ik anders gerust ambtelijk nog een keer doornemen, hoor.

De voorzitter: Wethouder Wit.

De heer Wit: Ik denk ook dat ik daar u direct antwoord op kan geven. Voor zover ik weet hebben wij één horecafunctie en die banqueting is dan onderdeel daarvan. Wat wij nu doen is voorbereiden met aansluiting op eventuele verandering in de toekomst. Het is niet zo dat we met de kleine keuken die we nu aanbrengen dat we dingen teniet doen, of dingen in de toekomst niet meer kunnen doen. Ik denk dat dat het antwoord is wat u zoekt.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra (D66): Inderdaad, om niet in de details te verzanden zaten wij met, ook bij de kleine keuken: gaan we de ruimte boven anders gebruiken dan eerder is voorzien, wat doet dat met vierkante meters in ruimte en hoe zit het met onze ruimte aan het een en ander? Dus als daar rekening is gehouden, met dank.

De heer Wit: Goed, dan had D66 nog één vraag gesteld en dat gaat over frictiekosten. Het klopt inderdaad, langer verblijf in Hoogvoorde zit in de frictiekosten momenteel. Ik geloof dat ik daarmee alle vragen beantwoord heb, dus voorzitter, terug naar u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij dit agendapunt afronden met de conclusie dat het als bespreekstuk naar de raad gaat van 18 april. Het mooie daarvan is dat u nog veertien dagen de tijd heeft om onderling hier ook over van gedachten te wisselen.

11. Raadsvoorstel Nota bodembeheer en bodemkwaliteitskaart (RV23-030)

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 11, het raadsvoorstel Nota bodembeheer en bodemkwaliteitskaart. Wie mag ik daarover het woord geven? Mevrouw Van der Weij namens D66.

Mevrouw Van der Weij (D66): Dank u wel, voorzitter. We hebben met aandacht het stuk gelezen, het was een lijvig stuk om zo maar te zeggen. We hebben een aantal vragen. We zien op verschillende plekken verhoogd loodgehalte en we hebben het al eerder even kort over lood gehad, maar dat ging natuurlijk vooral over de volkstuinen, maar ook in dit stuk zien we op een aantal plekken een verhoogd loodgehalte. Nu weten we hoe schadelijk dat is, zeker voor kinderen die door aanraking met lood hersenschade kunnen krijgen. Dus wij vroegen ons eigenlijk af: hoe voorkomt u dat deze grond verplaatst wordt en dat kinderen hiermee in aanraking komen? Dat is onze eerste vraag. Ten tweede, heeft u de TNO-locatie gelijkgesteld aan RijswijkBuiten, echter zien we ook dat er maar één boring is geweest op die locatie. Dan vroegen we ons eigenlijk af: is daarvoor in een ander onderzoek meer onderzoek gedaan naar die grondkwaliteit, kunt u ons toelichten waarom het gelijk wordt geschaard aan RijswijkBuiten, gegeven de werkzaamheden die daar verricht zijn in het verleden en nog steeds? Als laatste, derde vraag: we zien dat de Strijp niet is aangemerkt als oud kassengebied en dat wel is, kunt u aangeven waarom dat niet is aangemerkt? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Cupedo, Beter voor Rijswijk.

De heer Cupedo (Beter voor Rijswijk): Dank u wel, voorzitter. Ook wij hebben met interesse het raadsvoorstel gelezen. We hebben één vraag omtrent het rapport van bureau TAUW en dan met name op bladzijde 15, en ik citeer: “Aan de Molenwetering was een oliewinning aanwezig van 1953 tot 1994. In totaal zijn er 3 miljoen vaten aardolie gewonnen. Uit bodemloket blijkt dat in 2005 een sanering heeft plaatsgevonden en dat de verontreiniging niet ernstig was. Er wordt daarom geen invloed op de bodemkwaliteit verwacht.” Wij zijn dan ook nieuwsgierig hoe dat onderzoek is gedaan, aangezien er bij het Ons Ideaal, en dat is in het verlengde van de Molenwetering, lood is gevonden onlangs. Dus graag daar uw reactie op.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog andere fracties die hierover het woord willen voeren? GroenLinks, de heer Van ‘t Eind.

De heer Van ’t Eind (GroenLinks): Voorzitter, wij hebben het ook natuurlijk met interesse gelezen, zoals wij elk raadsvoorstel met interesse lezen. Ik heb eigenlijk één vraag en die gaat over de bodemkwaliteitskaart in relatie tot de regio. Er wordt gezegd: je kunt die bodemkwaliteitskaart ook uitwisselen en daar gaat u over in gesprek. Ik weet even niet of ik het nu helemaal correct voorwoord, hoor. Maar ik had daar twee vragen over. Allereerst, op welke termijn gaan we dat doen, en wanneer verwacht de wethouder dat dat iets oplevert? En kan de wethouder iets toelichten van hoe dat dan zit met die lokale waarden die we dan zelf vaststellen? Die kunnen dan verschillen per gemeente in de regio, als ik dat goed heb begrepen uit het stuk. Klopt dat, of niet?

De voorzitter: Dank u wel. Nog andere fracties? De heer Van Enk van het CDA.

De heer Van Enk (CDA): Ja, kort, voorzitter. Dit raadsvoorstel gaat ook over een mandatering aan het college, of delegatie moet ik geloof ik zeggen. Wat betekent dat nou in het geval van inderdaad die vondst van lood in de volkstuinen, wat betekent dat voor de rol van de raad? We hebben eerder vanavond gehoord dat de vragen die wij daarover hebben gesteld voor deze vergadering, waar ook het verzoek was: beantwoord ze schriftelijk als het te lang duurt in deze vergadering met die lange agenda. Maar hebben wij dan nog steeds daar grip op als gemeenteraad en zicht op, en kunnen we nou ook als dit raadsvoorstel aangenomen is dan

nog steeds op hele korte termijn antwoorden op dit soort vragen krijgen van het college, kunt u dat toezeggen? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Enk. Dan ga ik naar de wethouder, ga uw gang.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Ik moest even schakelen van het Huis van de Stad door naar deze. Als de bodem maar goed is, ja. D66 heeft een aantal vragen gesteld over lood ook, hoe voorkomen we verplaatsing van lood? Op moment dat lood boven de waarde komt dat we niet meer mogen verplaatsen, dus boven die lokaal maximale waarde, dan wordt ook niet meer verplaatst. En zeker als het boven grenswaarden uitkomt, dan kunnen we het ook niet meer verplaatsen. Dan zal het gesaneerd moeten worden, zoals in dit geval bij het Ideaal op termijn, of we moeten natuurlijk – daar gaan we het over twee weken tijdens het volgende Forum over hebben – dan moeten we daar uitgebreide maatregelen gaan treffen. De TNO-boringen, daar moet ik zo nog even op terugkomen. De Strijp staat niet als kassengebied. Ja, dat is interessant, dat moeten we echt nagaan, want dat weet ik niet. Ik kan me voorstellen dat daar iets niet goed gegaan is, maar misschien is ook niet het gehele Strijp kassengebied geweest, ik weet het eerlijk gezegd niet. Ik heb ken de wijk de Strijp alleen zoals die er nu staat, dus daar kan ik niet direct antwoord op geven. Beter voor Rijswijk heeft een aantal vragen gesteld ook in ieder geval over oliewinning dat we hier gehad hebben. Dat is een ander onderzoek dan loodonderzoek. Op het moment dat wij het onderzoek hebben gedaan naar die olie, de sanering heeft plaatsgevonden, dat is niet direct relateerbaar aan het loodonderzoek wat gedaan is bij Ons Ideaal. Dus het zijn echt verschillende onderzoeken. Even kijken, hoor. Dan heeft GroenLinks vragen gesteld over wanneer ik in gesprek ga over die bodemkwaliteitskaart met andere gemeenten te delen. Nou ja, goed, ik ga daar met de ODH over in gesprek en ik zit binnenkort met het algemeen bestuur van de ODH, dus dan had ik bedacht omdat als agendapunt toe te voegen, om daar in ieder geval de vraag neer te leggen om daarnaar te kijken en dan zie ik wel wat de reactie van de andere gemeenten is. Dat is bestuurlijk, maar ambtelijk wordt daar natuurlijk ook naar gekeken, zoals u begrijpt. Dan had u het over de lokale maximale waarde vergelijking tot andere gemeenten. Op het moment, die gelden alleen voor grond die je in je eigen gemeente verplaatst. Lokaal maximale waarden gelden niet voor grond ten opzichte van andere gemeenten, dus lokale maximale waarden gaan echt over grond wat je binnen eigen gemeente verplaatst, zodat je dat dus niet, die bodemkwaliteitskaart heeft daar niet direct een relatie mee. Het CDA had nog een vraag gesteld over …

De voorzitter: Ik zie nog een interruptie – excuus, wethouder Wit – van de heer Van ’t Eind.

De heer Van ’t Eind (GroenLinks): Sorry, wethouder. Even een verhelderende vraag. Ik had het zo begrepen dat op het moment dat je die andere bodemkwaliteitskaarten van toepassing, dat je dan ook dus grond met die lokale maximale waarden naar de gemeente mag verplaatsen waarvan je de bodemkwaliteitskaarten van toepassing hebt. Zo had ik hem geïnterpreteerd zoals ik hem lees, of heb ik dat verkeerd gelezen?

De voorzitter: Wethouder Wit.

De heer Wit: Ik ga niet tegen u zeggen dat het verkeerd gelezen heeft, maar wat mijn kennis van het dossier is dat op het moment dat je grond verplaatst van de ene gemeente naar de andere gemeente, dan is die bodemkwaliteitskaart daar wel van belang. Dus als je dat moment daar een bepaalde waarde op hebt, dan kun je daar wel mee verplaatsen. Maar lokale waarden, die zijn echt alleen voor verplaatsingen binnen de eigen gemeente. Dus ja, dat is wat ik weet en volgens mij is dat ook wat erin staat. Het CDA, mandatering. Ik begrijp die vraag natuurlijk wel, maar goed, de mandatering die in het raadsvoorstel staat wil natuurlijk niet zeggen dat wij niet gaan informeren op het moment dat er situaties zoals nu bij Ons Ideaal naar voren komen. Daar hebben we ook de plicht en we moeten ook informeren richting de gebruikers van de grond. En ook zeker, we

hebben een zorgplicht ook in deze situatie, dus daar zullen we ook gewoon onze plicht in nemen en als dit soort situaties voordoen kan ik u nu toezeggen dat we zeggen de raad ook zullen informeren.

De heer Van Enk (CDA): Goed, dus u kunt ook toezeggen in dit voorbeeld dat u dat nadere onderzoek, dat complete rapport, dat u dat ook aan de raad wil verstrekken?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Wit: Dan is mijnheer Van Enk toch bezig om de vragen te beantwoorden krijgen van zijn …

De heer Van Enk (CDA): Dat is een hele simpele vraag.

De heer Wit: Nee, het is een simpele vraag en dat kunnen we.

De heer Van Enk (CDA): Oké. En de bewoners te informeren over hun gewassen in die tuin, dat waren de meest concrete en spoedeisende vragen.

De heer Wit: Over gewassen wordt het een hele andere discussie, daar ga ik later graag even met u over in gesprek.

De voorzitter: Dank u vriendelijk. Heeft u behoefte aan het tweede termijn? Dat is het geval. D66, mevrouw Van der Weij, gaat uw gang.

Mevrouw Van der Weij (D66): Dank u wel, voorzitter. Misschien had ik het ook per interruptie kunnen doen, maar ik heb even gewacht op de tweede termijn. De lood in de bodem voor kinderen is een denk ik iets groter probleem dan alleen een maximale waarde handhaven, omdat al blijkt bij zeer lage hoeveelheden lood bij jonge kinderen daar schade aan zenuwstelsel en de hersenen plaatsvindt. Dus ik vind het antwoord nog wat, ik zou kijken of we daar meer mogelijkheden hebben als gemeente om echt die kwetsbare groep daarin te kunnen beschermen. Ik weet niet hoe u daarnaar kijkt, maar ik ben benieuwd of daar nog iets aan ruimte in zit. Met betrekking tot de Strijp, wellicht is het u opgevallen, maar er zijn van die mooie elektriciteitshuisjes beplakt met allemaal foto's van vroeger en dan ziet u hoe het kassengebied eruit zag. Ik dacht, dat wil ik dan toch even meegeven als kunst in de wijk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zag verder geen meldingen, dus dan gaan we gelijk naar wethouder Wit.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Als wijkwethouder van Strijp ga ik me een beetje schamen en ga ik snel weer een fietstochtje door de Strijp doen om te kijken hoe dat er dan op die elektriciteitshuisjes bij staat. Qua lood, we zijn ons bewust van het feit dat dat schade kan opleveren voor kinderen. Niet voor niets hebben we in het verleden ook een aantal speelplaatsen zand gesaneerd, de toplaag vervangen. Dus we zijn het onderzoek naar lood in loden waterleidingen in gebouwen, schoolgebouwen, in onze eigen gebouwen zijn we bezig geweest. Dus ja, we zijn ervan op de hoogte en we doen er ook alles aan te voorkomen dat kinderen blootgesteld worden, vandaar ook het advies bijvoorbeeld zoals we bij Ons Ideaal; Gaan we daar toch weer op verder – ah, mijnheer Van Enk is even weg – gaan we daar toch weer op verder dat we daar ook aangeven dat je dus inderdaad niet moet telen en dat we ook de grond niet beroeren en dat betekent dus ook niet kinderen daarin laten graven.

De voorzitter: Dank u wel. Mag ik concluderen dat dit raadsvoorstel als een hamerstuk naar de raad van 18 april mag? Dan is dat de conclusie. Dan moet ik u helaas teleurstellen, in die zin dat ik behoefte heb aan een hele korte schorsing. Drie, vier minuten en dan ben ik bij u terug.

12. Raadsvoorstel Vaststelling Grondexploitatie Sion – 't Haantje Elfde herziening, 2023 (23-029)

De voorzitter: Dames en heren, dan gaan we weer verder met dit Forum Stad met agendapunt 12. Dus als u uw plaatsen in wil nemen, zover dat nog niet gebeurd is. Dan is aan de orde dus agendapunt 12, het raadsvoorstel Vaststelling Grondexploitatie Sion – 't Haantje, de elfde herziening. Dan kijk ik eerst aan mijn linkerkant wie daar het woord over wil voeren. Gaat uw gang, mijnheer Stuijfzand.

De heer Stuijfzand (PvdA): Dank u, voorzitter. We hebben met interesse kennisgenomen van de grondexploitatie Sion – 't Haantje, de elfde herziening. Met name de twee elementen die ik nu onder ga beschrijven. Onze fractie is geschrokken van de toename van het financieel risico die de gemeente Rijswijk loopt in deze elfde herziening. De vraag van onze fractie is: welke visie heeft het college om dit risico toekomstig te beperken? Dat is het eerste punt. Het tweede punt is, wij zien in figuur 3b op bladzijde 17 dat het subtotaal sociaal en goedkoop van 15,1 procent in 2022 naar 14,3 procent in '23 gaat. Waar komt deze verlaging vandaan? Dat waren onze vragen tot nu toe.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Maarseveen, namens GroenLinks.

Mevrouw Van Maarseveen (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ik heb ook het voorstel met belangstelling, niet per se met plezier gelezen. Eerste vraag is: waarop is uw verwachting gebaseerd dat zowel de bouw als de verkopen de komende jaren gestaag door zal gaan, en hoe zeker bent u dat de grondexploitatie robuust zal zijn, waar is dat op gebaseerd? Daarnaast staat er dat op pagina 3 bij Sturing en risicobeheersing het verder optimaliseren van verkaveling en programma modulair ontwikkelen en flexibiliseren programma Pasgeld-West. Wat betekent dat concreet? Want dat is voor mij niet helemaal duidelijk. Betekent dat dat er bezuinigd gaat worden op de plannen voor Pasgeld-West? En u geeft aan dat vanwege een transparanter inzicht een ontvlechting sterk is aan te bevelen van de grondexploitatie bedrijfsterrein Haantje Pasgeld en een grondexploitatie van woongebied Sion – 't Haantje. Zijn er nog meer redenen voor deze ontvlechting? En ja, de transparantie waarover gesproken wordt was voorheen neem ik aan ook belangrijk en wat is de reden dat er voorheen gekozen is om de grondexploitaties samen te voegen? Er wordt ook nog aangegeven dat de eigenaar van een van de gronden cassatie heeft ingediend bij de Hoge Raad waardoor vertraging wordt opgelopen. Ik ben wel nieuwsgierig hoelang de verwachte vertraging is door het cassatieverzoek, en heeft deze vertraging gevolgen voor de plannen? Dat was het, dank u wel.

De voorzitter: Dank u vriendelijk. Wie mag ik dan het woord geven? Mevrouw Woudstra, D66.

Mevrouw Woudstra (D66): Dank. Ik hoop dat de camera zich inmiddels gaat gedragen.

De voorzitter: Hij zwenkt weer mee, ja.

Mevrouw Woudstra (D66): Met dank voor ook alle wijzigingen aan de technische kant. Gezien de marktomstandigheden waarin prijzen stagneren, hypotheekrente anders is, is het niet verwonderlijk en toch erg vervelend dat sprake hebben met mogelijk verlies op de grex en het nieuwe moeten van financieren dus ook een punt is waar wij zeker van balen. Dat is al vaker uitgesproken. Er zijn natuurlijk momenten geweest waar we heel trots konden zijn op dingen van de grex en nu zitten we toch op momenten die het moeilijker

maken. We staan dan ook achter de maatregelen die worden genomen. We zijn ook heel benieuwd hoe we nog meer kunnen kijken naar subsidies, of het verlengen van de looptijd toch nog een mogelijkheid is om het verlies te kunnen beperken, maar we horen daar graag een afweging ook van de wethouder dan wel in het vervolg een te maken afweging over. Aan de andere kant willen we ook waken dat het ons gaat om de kwaliteit van de openbare ruimte. We hebben dat punt al vaker gemaakt, er worden soms dingen toegerekend aan de grex, een rioolvoorziening of andere punten, die straks overgaan naar de gemeente. Als we daar nu fouten mee maken, hebben we daar later last van. Dus wij willen daar blijven benadrukken dat de kwaliteit van de omgeving op de lange termijn ook belangrijk is, naast het nu zorgen voor het beperken van de kosten. Wij hebben daar wel een aantal vervolgvragen. Hoe staat het met de toezegging van het college over het monitoren van de biodiversiteit? De inspreker noemde het al, er wordt heel veel gesproken – logischerwijs, omdat het grondexploitatie is – de kosten en de opbrengsten. Maar we hebben natuurlijk ook een beleidskader, wat nu niet in deze grex zit, maar waar de grex uiteindelijk wel mee moet rekenen en we hebben een toezegging over het monitoren van de biodiversiteit. We horen graag wanneer het college met concrete feiten en cijfers komt, zodat de raad haar controlerende taak, ook op de biodiversiteit, ook op het groen, ook op het water, kan uitoefenen en bij kan sturen. We krijgen die dan ook graag tijdig, want bijsturen betekent dat we daar ook wat mee kunnen in de komende periode. Kan het college ook toezeggen dat niet wordt beknibbeld op de kwaliteit van de openbare ruimte en de toezegging met betrekking tot het realiseren van de ecologische structuren in het ontwikkeld gebied? We horen daar verschillende discussies over en we krijgen bij verschillende presentaties daar ook stukjes van terug. Over structuren die wel kunnen voor het groen, structuren die niet kunnen, maar we zouden daar ook wel graag consequent in zijn en over teruggekoppeld worden zodat we daar die keuzes in kunnen maken. Hoe zorgt het college ervoor dat ontwikkelaars met deze uitdagingen op de markt blijven zorgen voor kwalitatieve bouw, en zijn er maatregelen voor of lopen daar gesprekken over, bijvoorbeeld ook met de mogelijkheden die – dan moet ik even zeggen, hoe heet het ook alweer? – het woonteam van de provincie en het woonteam van het ministerie en Platform31 daar allemaal voor bieden. We weten dat die contacten er zijn, maar willen er toch nog op wijzen hoe belangrijk we dat vinden ook in de kwaliteit en de lengte daarvan. We zijn benieuwd naar de stand van zaken van het bedrijventerrein Haantje en Pasgeld. Er staat nu dat die in de grex zit. Eerder is ook wel gesproken over mogelijkheden voor ontvlechting en we horen daar graag meer over hoe het college dat inschat. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Wie mag ik verder het woord geven? Dan is de heer Van Dam.

De heer Van Dam (Wij.Rijswijk): Dank, voorzitter. Ik heb ik heb één vraag, of althans, er wordt aangegeven in het stuk dat we in Q3 geïnformeerd gaan worden over een actieplan dat wordt opgesteld om eventuele stijgingen om daar op te kunnen sturen, om eventuele meerkosten te kunnen bedwingen, ideeën die daarvoor zijn en daar krijgen we in Q3 dan iets als raad over te horen. Mij is dan niet duidelijk of daar dan in Q3 al meteen wat aan kan worden gedaan, of die acties die in dat actieplan dan staan al worden uitgevoerd, of dat dat een plan is dat ter ontwikkeling staat en later nog dan Q3 naar de raad toekomen. Dat lijkt me dat als we kostenstijgingen blijven hebben en we hebben daar de mogelijkheid om te kunnen bijsturen, dat we dat zo snel mogelijk zouden willen doen. Dus ik zou graag willen weten wat het tijdspad is van dat actieplan. Daarbij laat ik het.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Braam namens Beter voor Rijswijk.

De heer Braam (Beter voor Rijswijk): Hoeft niet al te lang te houden, hoor, want enkele vragen zijn gesteld, onder andere door D66, dus die ga ik niet herhalen. Wat ik wel belangrijk vind is om toch ook te constateren

dat door het maken van keuzes, en dat betekent minder bouwen in Pasgeld en dus meer groen toevoegen en meer water toevoegen, dat kost wel veel geld en het niet bouwen van meer woningen, dat levert ons veel minder geld op. Dan weet je ook dat je een aantal miljoenen achteruit loopt. Voor de rest hebben we natuurlijk wel de tijd tegen dat die rente fors aan het stijgen is, dat is balen. Maar ja, goed, je weet dat dat ook op je af kan komen. Het kan weer keren, dus we hebben natuurlijk behoorlijke fluctuaties meegemaakt, dus het kan enigszins nog meevallen op termijn. De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat ik dat niet echt zie gebeuren, maar goed. Het is iets wat we helaas zullen moeten accepteren, hoe pijnlijk het ook is. Maar ja, ook door de keuzes die we uiteindelijk ook zelf maken, zoals ik net eerder in mijn betoog heb aangegeven.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Oelen, VVD-fractie.

De heer Oelen (VVD): Dank, voorzitter. Meerderen hebben het al gezegd, toch wel teleurstellend waar we nu weer naar kijken. De volgende emmer die wordt leeggegooid in deze vergadering en daar maken wij ons als VVD toch wel ernstige zorgen over. De heer Braam is daar wat luchtiger over, maar dat is in ieder geval niet de houding van de VVD. Ik snap heel goed hoor, dat er sprake is van hogere rentes, inflatie, gestegen bouwkosten. Ik begrijp ook dat dat gevolg heeft voor betaalbaarheid van bouwprojecten. Ik probeer alleen nog maar even te doorgronden waarom dit de gemeente dan eigenlijk zoveel geld moet gaan kosten. Betekent dit dat wij allerlei prijzen die wij aan ontwikkelaars doorrekenen verlagen, zijn de kosten die wij zelf maken voor bouwrijp maken dan zo enorm gestegen, et cetera? Ik zou de wethouder willen vragen om mij daar nog iets meer in mee te nemen. Er zijn zorgen die hopelijk worden weggenomen ook met de aanpassingen die worden voorgesteld om te voorkomen dat bouwprojecten alsnog worden gestaakt, dat we daarmee nog verder in de problemen gaan komen met de grex. Kan de wethouder – of kan het college liever gezegd, want dat gaat buiten ook de portefeuille van de wethouder van Financiën – de raad misschien een analyse toezeggen die breder is dan alleen RijswijkBuiten, maar waarin wel een risico-inschatting wordt gemaakt van de bouwprojecten die er nu allemaal lopen in Rijswijk? Dat zijn er best veel en als je alle verhalen hoort om in en om Rijswijk. We hebben een tijdje geleden al een presentatie gehad over de bouwprojecten waar ook al wat zorgelijke geluiden werden gehoord, maar ik zou een gedegen analyse vanuit college graag tegemoet zien waar we eigenlijk naar kijken en hoe groot de risico's zijn die we in de stad lopen. Dat is breder dan alleen een financieel risico, maar ik vind het ook een risico als er bepaalde bouwprojecten gewoon stil komen te staan en we tegen lelijke rotkiezen in de stad moeten gaan aankijken. Ik lees dat een actieplan naar de raad gaat komen voor Q3. Een aantal denkrichtingen die in het plan komen zijn al in dat raadsvoorstel genoemd, dat is mooi. Ik stimuleer de wethouder dat dit eerder aan het begin van Q3 dan aan het eind van Q3 gereed is. Ik vroeg me hier nog wel af of de raad – en ik hoor ook wat vragen hierover in het forum – over die maatregelen of de raad daar dan ook een rol nog in gaat krijgen, anders dan dat wij erover geïnformeerd gaan worden. Ik zou verder graag willen weten wat dit alles betekent voor de financiële ratio's van de gemeente in relatie tot jet profiel waarvoor wij hebben gekozen, en of dit betekent dat er elders nog maatregelen getroffen moeten gaan worden om dat solide profiel te kunnen handhaven. Het bedrijventerrein Sion – ‘t Haantje in de grex, daar hebben andere fracties ook al het een en ander wat over gezegd. We moeten, als ik hem maar even plat sla – bijplussen vanuit de opbrengst van de woningbouw op de grex van Sion – ‘t Haantje. De provincie, lees ik, staat niet toe dat er alsnog een woonbestemming gaat komen, ook vanuit het ministerie van EZK wordt aangedrongen dat het bedrijventerrein benut is en benodigd is voor de opgaven die er in de regio zijn. ‘t Haantje zal dus geherstructureerd en verduurzaamd moeten gaan worden. Dat raakt gelijk ook het volgende agendapunt op deze agenda en het agendapunt daarna, want daar zit een relatie tussen. We hebben een bedrijventerrein wat herontwikkeld moet worden, we zitten in industrieschap dat alle kennis van zaken heeft om hier verstandige dingen te gaan doen en ziet de plannen ook in het volgend agendapunt rondom het middengebied van de Plaspoelpolder, de GAVI-locatie en het IPP heeft goed geld op de planken liggen. Dus het

lijkt de VVD Rijswijk om allerlei redenen verstandig om dat bedrijventerrein in ontwikkeling en financiële dekking onderdeel te laten vormen van de investeringsagenda van het industrieschap, en dat het industrieschap vervolgens gaat onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om dekking te vinden voor het geraamde tekort van het bedrijfsterrein, waarbij ook de externe positie of de reservepositie van het IPP wordt betrokken. Grex van 't Haantje kan dan worden losgekoppeld van de woningbouwgrex, waarbij we niet langer vanuit de woningbouwopgave tekorten van het bedrijventerrein financieren. We realiseren ons heel goed dat niet alleen Rijswijk daarover gaat, want we zitten met andere gemeenten in het IPP, in het industrieschap, maar we willen graag, als het college dit ziet zitten, het college een duwtje meegeven en dat zouden we willen doen om tijdens de raadsvergadering een motie in te dienen die deze strekking heeft. Die motie zal ook raadsbreed bij de andere fracties worden gedeeld, waarbij ik natuurlijk hoop dat deze breed wordt meegetekend, zodat het ook aan onze buren duidelijk is dat Rijswijk dit heel erg graag wil. Ik hoor natuurlijk nog wel even van de wethouder of hij deze denkrichting kan omarmen. Ik hoor ook nog even of het, omdat de twee zienswijzen – en daarmee, voorzitter, heb ik gelijk ook de inbreng van de volgende twee agendapunten gehad –of ik ook moet amenderen op de twee zienswijzen die hierna worden behandeld om ook deze richting meer handen en voeten te geven. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oelen. Mevrouw Kames namens Rijswijks Belang.

Mevrouw Kames (Rijswijks Belang): Dank u wel. Ik ben heel blij met mijn collega mijnheer Oelen, die heeft het allemaal zo goed verwoord en alle vragen gesteld, dus ik ga met aandacht luisteren wat we wethouder beantwoordt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we dat … Mijnheer Van Enk, CDA.

De heer Van Enk (CDA): Dank u wel. Ik sluit me aan bij mevrouw Kames die de heer Oelen complimenteert over zijn inbreng. Ik zou alleen nog willen stipuleren dat onderzoeken of resultaten kunnen verbeteren door verder optimaliseren en verkavelen en de programma's indikken, dat ik daar los van de omstandigheden toch nooit een voorstander van ben. Ook niet als het om bedrijven gaat, ook niet als het om woningen gaat. Terecht natuurlijk dat de relatie wordt gelegd naar Pasgeld-Oost, maar ook als je daar hebt besloten om minder woningen te bouwen, dan mogen dat wel luxere en duurdere woningen zijn die ook meer opbrengen en daarmee de grondopbrengsten neutraliseren qua programma. Daar zoek ik het toch liever in, in mooiere, betere, duurdere kwaliteit, om een grondexploitatie sluitend te houden, waar we al die tijd toch uiteindelijk goed in geslaagd zijn, dan dat we gaan verdichten en herverkavelen, want dan wordt het, als je niet uitkijkt, een onaantrekkelijk gebied. Ik zou graag van de wethouder iets horen over de oplossingsrichting zoals ik hem net mijn voorkeur voor uitspreek. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij naar wethouder Van de Laar, gaat uw gang.

De heer Van de Laar: Voorzitter, dank u wel. Ik ga gelijk beginnen met de vragen dan sluit ik af om nog even stil te staan bij het tienjarig jubileum van het RijswijkBuiten. PvdA, een visie om het risico te beperken. Dan neem ik aan dat u bedoelt het risico wat er is dat de verliesvoorziening ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Want ik denk dat we die tot een minimum willen brengen. Er zijn een aantal zaken, zoals toch ook staat opgenoemd in het raadsvoorstel, waar we aan kunnen denken, zoals de afzet garanderen. Dat kan met allerlei regelingen om het aantrekkelijker te maken, zoals de koopstartregeling, of erfpachtinstrument wat we ook voor ondernemers hebben geïntroduceerd. Dat kan ook door woningen te bouwen die aantrekkelijk zijn in deze markt. Dus we zien dat woningen rond de acht ton niet verkopen, maar voor andere woningen is er nog absoluut veel interesse. We zijn op zoek naar subsidies zouden meer kunnen doen. Nou, dat hele rijtje wat

daar staat, dus dat is eigenlijk de visie. De visie is ook dat we, zoals omschreven staat in het raadsvoorstel, we steeds slimmer moeten zijn dat de sturingsmogelijkheden steeds kleiner worden, omdat het een heel groot deel van programma al gerealiseerd is en naarmate we dichter bij het einde komen van de ontwikkeling, dat we steeds minder kunnen sturen. De visie is niet om nog eens duizend woningen extra erbij te bouwen. Een paar jaar geleden zaten we eigenlijk voor dezelfde vraag, werden we ook geconfronteerd onder andere door de DSM-procedure en de negatieve gevolgen die dat opleverde. Toen hebben we een heel maatregelenpakket in de Sionsgaarde overlegd en daarna hier vastgesteld in de raad en dat zag er wel echt programmatisch grote wijzigingen. Toen is er meer bedrijventerrein uitgegeven, er zijn vierhonderd woningen extra bij gekomen, Pasgeld-Oost is er toen bijgetrokken. Zo zijn er toen een aantal maatregelen echt programmatisch genomen en nu is de visie om meer te kijken op het vlak van risicobeheersing en het optimaliseren van het huidig programma. Ik kom daar zo meteen nog op terug. Dus dat is de visie. Uw vraag over 3b, over van vijftien naar veertien, daar moet ik als ik daar vanavond nog iets over hoor moet ik daar schriftelijk op terugkomen. Ik weet niet of dat betrekking heeft op het totaal wat op het einde het geval zou zijn, of dat nu een tijdelijk iets is, want die percentages kunnen fluctueren naarmate een project is opgeleverd. Als er een sociale woningbouwproject is opgeleverd, dan is het weer een hoog percentage, maar komen er weer twee keer zoveel vrijesectorwoning in dat jaar, dan verandert dat percentage weer. Maar daar kom ik dus op terug. GroenLinks, bouw en verkoop gestaag door. Ja, dat klinkt wat paradoxaal. In alle berichten die we lezen in de krant, die we ook zien en wat gemeenten voor een onorthodoxe maatregelen nemen, zoals gemeente Den Haag onlangs die 3 miljoen bij een project gewoon moet bijplussen, gewoon cash uit de begroting bij wijze van spreken of gewoon overmaken. Toch, ook wij zien in onze verschillende projecten dat die het heel moeilijk hebben op dit moment, omdat de rentes en de kosten vooral gestegen zijn en de opbrengstprijs, zoals ook in het raadsvoorstel staat, onder druk staat. Dus om dan gelijk een antwoord te geven op de heer Oelen, dat is het verschil in die grondwaarden. Dus de kosten stijgen, de prijzen dalen en het verschil is de residuele grondwaarde die wij ervoor krijgen, dus op die manier dalen onze opbrengsten en stijgen ook onze eigen kosten die wij moeten maken voor het bouwrijp maken van de grond. Toch zeggen wij: ja, onze bouw en verkoop gaat gestaagd door. Dat heeft onder andere verschillende aspecten, onder andere te maken met dat we hele goede band hebben met de ontwikkelaars in de bouwers in RijswijkBuiten. Dit is ontstaan in de crisis, toen is met open boeken ontwikkeld en ook omdat de bouwbedrijven aan de gang moesten blijven. Daardoor is er nu zo'n goede relatie ontstaan zodat een prioriteit van de bouwers en de ontwikkelaars ook echt hier ligt om hierdoor te blijven bouwen. Maar het moet natuurlijk wel uit kunnen en het moet wel kunnen verkopen. Dat zien we sommige projecten in hogere segmenten gaan moeilijker, maar er is nog steeds een ongelooflijke grote vraag aan betaalbaar. Maar ook vorige week zijn de Parels aan het Groen in de verkoop gegaan, zeventien woningen eerste fase rond de vijf, zes ton en daar zijn nu al 75 inschrijvingen voor. Dus dat is toch een heel mooie. Drie jaar geleden ontstond er een file op de Beatrixlaan als er zulke woningen en dat is niet meer het geval, maar 75 is echt een heel goed teken. Voorzitter, als u mij toestaat een beetje uit te weiden naar een sprongetje. Ik heb vorige week met alle projectontwikkelaars gesproken in de stuurgroep van het havengebied en alle projectontwikkelaars van het Kessler Park en die verwachten dat de markt wel gaat stabiliseren qua kosten en ze zien gewoon een aanhoudende vraag. Dus daar kreeg ik geen heel negatief gevoel bij, maar ik denk dat een risicoanalyse wel op zijn plaats is – en dan geef ik daar antwoord op de heer Oelen – om te zien vooral inderdaad vanuit het perspectief: wat gaat dat doen met onze stad, gaan er gaten vallen? Want niet zozeer financieel, in de rest van de stad lopen wij niet zo'n heel groot financieel risico zoals in RijswijkBuiten we doen, en dan is die stadsontwikkeling en die gaten misschien wel het grootste risico. Dat is tegelijkertijd heel erg moeilijk, omdat het echt per week verschilt bijna en per project ook echt heel anders is. Het ligt aan wat voor soort woningen het zijn, wat voor soort belegger er is, wat voor soort financiering erachter zit, wat voor soort verkoop. We zien sommige projecten, maar die zijn wel gelukkig echt in de minderheid, die het heel zwaar hebben en daar zijn we nu hele serieuze, Den Haag-achtige overwegingen aan

het maken, om het zo te zeggen. En andere projecten gaan gewoon volle vaart door. Dus we zien, GroenLinks, genoeg aanleiding om te zeggen dat in RijswijkBuiten de bouw en de verkoop gestaag doorgaat. Het optimaliseren heeft onder andere te maken en het flexibiliseren, het zijn wat algemene termen, met: wat is nou een slimme bouwplanning en wat zijn nou … Dat woningprogramma staat nog niet vast, dus wat zijn nou verkoopbare woningen? Rationaliseren, dat is ook nog zo'n term. Bijvoorbeeld als je een rij woningen, het is heel mooi in RijswijkBuiten, die inspringen en verschillende gevels en zo, en als je het allemaal op één rooilijn gaat zitten is dat goedkoper. Ja, dat zijn eigenlijk de zaken – en dan kom ik bij mevrouw Woudstra terug van D66 – waar we niet op willen ingeven, op de kwaliteit van RijswijkBuiten. Collega Wit heeft daar ook een bovengemiddelde belangstelling voor, want ik heb veel gesprekken gehad. Ook bijvoorbeeld als je kijkt naar Parkrijk, daar waren de plaatjes ook anders, de eerste schetsen. Dat waren ook termen als optimaliseren en rationaliseren en dat is toch een iets minder groen karakter geworden dan die plaatjes oorspronkelijk eruitzagen. Dus het is nu de kunst om niet in diezelfde richting op te gaan, maar dan hebben we daar een waarborg voor, zal ik maar zeggen. We hebben zelf binnenkort het bestemmingsplan Pasgeld-West in de raad, dus dan zijn we er gewoon allemaal zelf bij. Ontvlechting bedrijventerreinen. Ik weet eerlijk gezegd niet waarom daar ooit voor gekozen is. Er zijn andere mensen inderdaad die dat geloof ik wel heel goed weten, maar dat was ook de makkelijkste oplossing eigenlijk en de hoop ook, omdat die woningbouw zo goed zou gaan dat dat tekort ruimschoots goedgemaakt zou worden. In de tussentijd zijn allerlei verschillende zaken bij die grex toegevoegd, waardoor die onrendabele top of dat het steeds onzuiverder wordt eigenlijk. Het voorstel is nu om die onrendabele top op het bedrijventerrein eruit te halen, om dat wat meer explicieter te maken, omdat wij zien dat het tekort aan bedrijventerreinen stijgt in de regio en daarmee de prijs voor bedrijventerreinen ook en daarmee dus subsidies die beschikbaar worden voor bedrijventerreinen ook. Dus vijf jaar geleden begon ik hier en dan was er nog 200 euro de meter, misschien nog wel minder voor een meter bedrijventerrein, en die zit nu op 350 euro, zoiets rond die prijs. We denken dat dit een goed moment is om het eruit te halen en een apart programma daarop te zetten, om te zien of daar inderdaad subsidies voor zijn, of we daar op een andere manier geld kunnen maken of vandaan kunnen trekken die we niet zo makkelijk in een woningbouwproject, wat RijswijkBuiten toch vooral is, op dezelfde manier zouden kunnen krijgen. Ik vind het een hele goede suggestie, daar hebben we dan ervaren mensen voor nodig die dat kunnen, die de connecties hebben, die de ervaring hebben en dat zou het IPP heel goed kunnen zijn om dat mogelijk tot hun gebied te rekenen. Cassatie, ik weet niet hoelang dat gaat duren, maar dat is hetzelfde casus als waar we een raad geleden u een mogelijkheid heeft gegeven aan het college om een onteigeningsprocedure te beginnen. Maar eerst moet de potentiële verkoper het op zien te lossen met ProRail. Daar ligt nu dat cassatieverzoek en als dat nou niet gaat werken, dan heeft u ons in staat gesteld om daar versnelling in aan te brengen. D66, het verlengen van de looptijd, is dat een idee? Ja, dat willen we ook gaan doen, dus nu 2026 wordt 2030. En waarom? Enerzijds zijn we daartoe gedwongen, omdat het langzamer gaat, de bouw en met name de afzet gaat langzamer, dus in 2026 is niet klaar. En van de andere kant, en dan kijk naar de heer Braam, het kan verkeren. Het kan verkeren inderdaad, dat is ook wat ontwikkelaars zeggen en daarmee heb je meer ruimte om te plannen als je de looptijd verlengt. Dus dat is het idee om dat tot 2030 te doen. Investeringen overhevelen naar de exploitatiebegroting, dat zou misschien iets kunnen zijn wat in het actieplan voor Q3 terechtkomen. Er zijn niet meer zoveel investeringen en de vraag of we dat zouden willen. Wat betekent dat bijvoorbeeld? Dat is de vorige keer een paar jaar geleden ook gebeurd, dat is een van de maatregelen, bijvoorbeeld de riolering of de brug, dat die niet meer binnen de grex wordt opgelost, maar dat je zegt: dat is een voorziening waar de hele stad iets aan heeft, die schrijven we af op de exploitatiebegroting, in plaats van dat we het hele bedrag nu nemen in de grex. Dus in plaats van anderhalf miljoen binnen de grex schrijf je bij wijze van spreken 200.000 euro af in veertig jaar. Maar daar zien we nu niet zo heel veel mogelijkheden meer voor, omdat alles al elders zit. De kwaliteit van de omgeving, daar kunt u zichzelf ook nog over uitspreken bij de behandeling van het bestemmingsplan Pasgeld-West, maar daar heb ik een en ander over gezegd. De

monitoring van de biodiversiteit, dat zou ik toch niet willen behandelen bij de grex, maar misschien dat de heer Wit daar nog iets over kan zeggen, want dat is echt iets voor het groenbeleidsplan zou ik zeggen. De kamer van de provincie of de expertise van de provincie, ik denk dat inmiddels de provincie bij ons aan kan kloppen voor dat soort expertise. Maar wij zijn heel goed aangehaakt op dat soort en ook zeer gewaardeerd dat soort instrumenten bijvoorbeeld. Wij zijn onlangs met een casus die we hadden die onder water staat naar de Versnellingskamer geweest van BZK. De Versnellingskamer bestaat uit allerlei commerciële ontwikkelaars, ook die ingehuurd zijn door BZK, dan krijgen ze een casus, dan kunt u brainstormen: wat kan je hier allemaal doen? Daar kwam, en dat is ook leuk om te vertellen, twee keer zijn we daar geweest en twee keer hebben ze gezegd: Rijswijk, jullie hebben het goed in orde, jullie hebben alles onderzocht, we kunnen niets meer bedenken voor jullie. Dat is ook jammer, eerlijk gezegd. Een compliment aan de ambtenaren is dat. Bedrijventerreinen ontwikkelen heb ik iets over gezegd. Het actieplan Q3. Nee, we wachten niet met maatregelen nemen totdat het actieplan er is. Het zijn heel veel verschillende maatregelen van allerlei verschillende niveau, dus erfpacht en koopstart, dat kan gewoon nu al. Ook een nieuwe lening moest er afgesloten worden. Er is een rentepercentage gebruikt in de raming van 3,7 procent, maar we hebben inmiddels een lening kunnen afsluiten van 3 procent. Dus daar hebben we al een deel eigenlijk ingehaald. Heel veel van dat soort zaken zijn ongoing. Als er nou echt programmatisch iets is, dan komt dat in Q3 in dat actieplan. Ik denk eerlijk gezegd dat dat actieplan tegelijkertijd komt met de grote projectenrapportage, die komt, meen ik ook in Q3. Dan kijk ik even, of is dat juist in het voorjaar? Nou ja, zoiets. Maar we zijn nu bezig met al die maatregelen nemen en als er programmatisch iets gebeurt, dan wordt dat zeker aan de raad nog voorgelegd. Even kijken. De verschillende, BvR, VVD over die kosten en gronden. Actieplan, rol van de raad, de analyse van de risico's. Ik wilde voorstellen eigenlijk, Deloitte heeft een onderzoek gedaan over wat de gemeente kan doen, Rijswijk specifiek, aan de bouw bevorderen en hoe we om moeten gaan met deze marktrisico's. Dat was echt een heel heldere presentatie en ik wilde eigenlijk voorstellen om die ook aan de raad te geven en dan kunnen we dat in één keer meenemen. Maar uw agenda is heel druk, dus ik heb ook nog niet het verzoek ingediend, omdat ik ook zocht naar het meest relevante moment eigenlijk. Maar ik neem dat mee samen, dat Deloitte-onderzoek en die analyserisico, dat we dat onderwerp in ieder geval adresseren. De financiële ratio's, dat klinkt denk ik iets geloofwaardiger uit de mond van de wethouder Financiën wat voor effecten dat heeft. Dan heb ik denk ik alle vragen beantwoord, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Van Damme dan, gaat uw gang.

De heer Van Damme: Dank u wel, voorzitter. Ik word uitgedaagd door mijn collega. Ik ben het natuurlijk geheel met de VVD eens dat we dit in zijn geheel moeten bekijken, want alle tegenslagen die we nu hebben, die hebben natuurlijk zijn weerslag gewoon op de financiële ratio's en het profiel daarbij. Uit de overdracht heb ik gekregen dat we streven naar een neutraal profiel. Dat is ook wel solide denk ik, maar dit doet dus wat met de ratio's. Ik kan wel al zeggen, want we zitten continu te rekenen aan onder andere de ratio's, maar ook aan de begroting en jaarverslagen, dat we dat dat effect wel gaan zien, maar dat we niet door een ondergrens zakken. Dus wij blijven dit steeds ook integraal afwegen en dat gaan we natuurlijk ook samen met de hele raad doen. Dat nog in aanvulling op wat mijn collega aan mijn linkerzijde, voor u rechterzijde, aan de overkant heeft gezegd. Dit betekent wel, dus dit is zowel die Huis van de Stad – ik noem toch maar even het vorige agendaonderwerp – als dit en die verliesvoorziening, dat we negatieve cijfers gaan schrijven over 2022. Dat lijkt me helder, hè? Ik heb dat ook laatst nog in een brief aangekondigd over de budgetoverheveling, dus was het nog in het najaar rooskleurig 4 miljoen – ik schat hem voor nu heel positief – we gaan nu echt wel negatieve cijfers schrijven over 2022. Dus dat doet wat met die ratio's. Dan toch nog even terug over het volgende agendapunt. Ze lopen nu wat door elkaar, de agendapunten. De IPP, de heer Oelen begon daar ook over, ik denk dat wij goed kijken naar de rol van het IPP, die ook een rol zou kunnen spelen bij de ontvlechting

van de bedrijventerreinen uit die grex, maar ik hecht wel heel erg aan een zorgvuldig proces met onze partner in deze gemeenschappelijke regeling. Dus het amenderen van de nu voorliggende zienswijze, daar twijfel ik ernstig aan. Tegelijkertijd zou een motie ons ook wel helpen richting de toekomst ook van het IPP, dat nog even gezegd hebbende.

De voorzitter: Dank u wel. Ter afronding van deze termijn aan de kant van het college nog het woord aan wethouder Wit.

De heer Wit: Even kort ingaande op de biodiversiteit en ecologie. Het is natuurlijk een traject wat continu loopt en waar ik ook continu scherp op ben. Op het moment dat wij welk voorstel dan ook over Pasgeld of RijswijkBuiten naar voren krijgen, dat lijkt me logisch vanuit mijn portefeuille een van de eerste dingen waar ik naar kijk: is klimaatadaptie goed geborgd, is natuurinclusiviteit goed geborgd? We hebben daar afspraken over gemaakt in het verleden hoe we dat in deze wijk willen doen en daar blijf ik me ook hard voor maken. Het moment dat wij bestemmingsplan gaan vaststellen zal ook daar in het bestemmingsplan ook duidelijk de randvoorwaarden aan meegegeven worden. Dus ik hoop dat dat voldoende antwoord is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u vriendelijk. Dan is het 22:43 uur en dan vraag ik wie er behoefte heeft aan een tweede termijn bij dit agendapunt. De heer Oelen, gaat uw gang.

De heer Oelen (VVD): Dank, voorzitter. Heel kort, hoor. Allereerst dank voor de beantwoording uiteraard. Helder dat die amendementen er niet hoeven te komen. Die komen er dan ook niet, dat scheelt ook weer wat huiswerk in het weekend. Maar de motie dus wel en ik hoor, ervan uitgaande tenminste dat deze wordt dan aangenomen in de raad, dat dat een welkome steun ook in de rug is in de gesprekken met de partners in de regio. Die steun is u natuurlijk van harte gegund. Ten aanzien van de risicoanalyses en het Deloitte-onderzoek. Wethouder, het hoeft niet per se via een presentatiebijeenkomst aan de raad gezonden te worden, ik ontvang het ook graag gewoon via een raadsinformatiebrief. Als dat betekent dat het veel sneller kan, van harte welkom. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zag ik een melding van mevrouw Woudstra, D66.

Mevrouw Woudstra (D66): Wij zitten toch een beetje met eerder gedane toezeggingen die stukken praktischer waren dan net. Dus echt dank voor de vragen en alle actie die er is, maar we hebben gewoon concrete toezeggingen gehad op het monitoring van de biodiversiteit. Die willen we er best bij gaan halen, maar die willen we echt uitgewerkt zien door het college. Dus wij krijgen echt graag concrete tijdstippen en momenten, feiten en cijfers waarop dat terugkomt en als dat kan tussen nu en de raad, om als het dan vanavond niet lukt om dat praktisch en concreet te maken, dan zien we dat graag dan nog terug. Maar wel daarvoor graag, want ze zouden toch het jammer vinden om toezeggingen weer om te gaan moeten zetten in moties. Maar als we dat moeten, horen we dat heel graag van tevoren en niet op de avond zelf. Daarnaast nog ook de vraag en dat heeft ook te maken met onze controlerende rol, want we willen die bijsturing kunnen doen, want willen die keuzes in de grex ook kunnen maken. Dus dat is niet om vervelend te doen, maar echt keuzes uit de grex. Daarnaast nog de toezegging op de kwaliteit. We hebben een mooi verhaal gehoord over: dat komt bij het bestemmingsplan, we letten daarop, hoe gaat het. Ik ben even op zoek of de presentatie waarover gezegd wordt ook over kwaliteit gaat, of alleen over keuzes in de huidige bouwmarkt. Dus daar krijg ik nog graag antwoord op, en ook toch een concretere uiteenzetting, nu dan wel later, over het behouden van die kwaliteit en een toezegging op het feit dat we inderdaad niet gaan beknibbelen. De wethouder gaf aan: we moeten erop letten vanwege Parkrijk, het komt er nog naartoe. Het is voor ons als raad heel moeilijk om te

controleren of dat plaatje klopt met het volgende plaatje, precies op die plaatjes, dus we willen erg graag een concrete toezegging.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Zijn er nog andere fracties? Zo niet, dan ga ik naar het college voor de tweede termijn. Er is in ieder geval een vraag gesteld aan wethouder Van de Laar en aan Wethouder Wit. Gaat uw gang.

De heer Van de Laar: Ik ben aan het denken, ja. RIB over de risico's, ik ga kijken of dat de handigste manier is inderdaad en of dat dan ook nog actueel is wat we daar dan in schrijven. Ten aanzien van toezeggen om niet te beknibbelen, dat vind ik een te weinig afgebakende toezegging, maar ik begrijp uw strekking dat we de kwaliteit willen behouden. Dat is, zoals ik ook in de beantwoording naar de PvdA zei, dat is de visie van het college, maar wat we ook in de eerdere overleggen met de raad hebben geproefd, dat dat absoluut bovenaan staat voor verdere ontwikkeling van RijswijkBuiten. Dus dat is ook een toezegging die u aan zichzelf heeft gedaan en dan het eerstvolgende moment dat we daar echt op kunnen sturen – en dat zeg ik u dan toe en dat heeft de heer Wit geloof ik net ook gedaan – dat we het bestemmingsplan Pasgeld-West en Oost, die komen er nog aan, dat de kwaliteit daar de boventoon zal voeren. Er staan in de grex ook nog een aantal dingen over biodiversiteit en klimaatadaptatie, het is ook nog, ik heb wel een paar keer gezegd, nog steeds komen er allerlei politici van andere gemeenten, de voltallige Staten, de voltallige gemeente van Zuidplas, volgende week komt het college van Delft. Specifiek hebben ze aangegeven om naar RijswijkBuiten te komen om te zien wat daar allemaal gebeurt op het gebied van klimaatadaptatie en ik denk dat we die naam hoog te houden hebben, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zie ik eerst nog een hand van mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra (D66): Goed om te horen dat we zeker een kwaliteit hoog te houden hebben. In het kader van hoe we daarop kunnen controleren komen wij daar dan mogelijk nog wel op terug. En even inderdaad als voorbeeld, dat komt inderdaad gewoon omdat er eerst tussen twee onder het spoor door een ecoduct zou zijn en we dan ergens horen dat dat er toch niet komt. Als we dat als raad later horen en er ook niks meer aan kunnen doen, dan wordt het voor ons vergelijken van die plannen heel erg lastig. Dus daar zit een stukje informatievoorziening in de rest, maar daar komen we gewoon graag nog op terug. En dank voor het antwoord.

De voorzitter: Dank u wel. Een interruptie van de heer Van Dam, Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam (Wij.Rijswijk): Ik wou toch heel even inhaken op het punt wat wordt aangedragen door D66 hier. Want waar het mij ook om gaat is, als we straks die plannen gaan bekijken en die worden naar de raad toegestuurd en we hebben een bestemmingsplan en daar staan keuzes in die we gaan maken, dan is ook voor ons ontzettend belangrijk dat die kwaliteit van dat gebied zo goed mogelijk is. Nou zien we dat we geld tekort komen, wat een gegeven is, en daar moet dus wat ergens iets op gaan beknibbeld worden. Het is voor ons heel lastig om te zien waar dat nou daadwerkelijk in gaat zitten. Dus er gaan straks keuzes worden gemaakt, alleen die keuzes zijn op het moment dat wij een bestemmingsplan voor onze ogen krijgen eigenlijk niet meer terug te zien waar hier nou wat geld bespaard is. Ik denk waar mevrouw Woudstra naar op zoek was – of althans, laat ik voor mezelf spreken – waar ik misschien naar op zoek ben is een manier om te kijken waar die keuzes nou in zijn gemaakt. Ik hoop dat dat wellicht in beeld kan worden gebracht en dat misschien kaderstellend is voor iets wat wij graag zouden willen ontvangen. Daarbij wil ik het houden.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Van de Laar: Dank. Uw raad geeft een heel helder signaal af, wat niet wordt tegengesproken ook, dat de kwaliteit de boventoon moet voeren. Dat is een duidelijke opdracht en ik begrijp ook het inzicht dat u wilt hebben bij of er al programmatisch keuzes zijn gemaakt die kwaliteit teniet doen. Dat zal ik zeker meenemen als dat gebeurt als we die discussie aangaan. Heel veel van de maatregelen zoals ze staan opgenoemd in raadsvoorstel zijn niet programmatisch, dus dat is allemaal: we gaan dit bouwen, dit is onze ambitie, dit is onze kwaliteit en daar zoeken we bij om dat slim te doen met extra financiering, met risico's beperken en dat soort dingen. Dus dat zijn geen kwalitatieve maatregelen. Mocht dat wel zo zijn, dan hoort u het bij het bestemmingsplan inderdaad, wat al in de voorontwerp et cetera en de procedure ligt, dus daar gaan we niet meer aan veranderen. Dit gegeven kwam daarna pas, dus dat soort keuzes zijn daar niet meer in gemaakt, maar die gaan we dus ook niet meer voorstellen, dat had ook nog kunnen zijn. In Q3, als er dan echt iets programmatisch verandert, of eerder, komen we daar bij terug.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we ter afronding van dit agendapunt nog naar wethouder Wit.

De heer Wit: Volgens mij heeft mijn collega net wel goed duidelijk antwoord gegeven wat er met bestemmingsplannen ook programmatisch allemaal momenteel in staat. Ik moet zeggen, de toezegging over de biodiversiteit, ik ga daar even goed naar kijken. Als we eventueel daar nog iets … Ik ga proberen om daar voor de raad ook nog een reactie op te geven. Maar of dat exact wordt wat u verwacht daarvan, dat weet ik niet, want het overvalt mij ook nu een beetje. Ik moet even goed kijken hoe ik dit ga doen, maar ik ga u wel de toezegging doen dat ik daar mijn uiterste best voor doe.

De voorzitter: Dank u wel. Dan met deze toezegging ronden wij dit agendapunt af en concludeer ik dat dit stuk denk ik als bespreekstuk naar de raad gaat van 18 april.

13. Raadsvoorstel Zienswijze begrotingswijziging 2023 en investeringsagenda Industrieschap De Plaspoelpolder (IPP) (23-025)

De voorzitter: Dan gaan we naar agenda punt 13, het raadsvoorstel Zienswijze begrotingswijziging 2023 en de investeringsagenda Industrieschap De Plaspoelpolder. Welke fractie mag ik daarover het woord geven? Ik zie één hand en dat is de heer Braam van Beter voor Rijswijk. O nee, ik zie ook een tweede hand. We beginnen met de heer Braam van Beter voor Rijswijk.

De heer Braam (Beter voor Rijswijk): Voorzitter, bedankt. Op zich heb ik niet zoveel te zeggen over de zienswijze. Ik denk dat het wel handig is dat het signaal in de richting van de Plaspoelpolder gaat als het gaat om de verdere invulling straks intern, dat er ook gekeken wordt naar andere problemen die zich heel direct aan de rand van de Plaspoelpolder voordoen. Dan doel ik eigenlijk op twee dingen. Eén, we hebben toevallig weer de demonstratie gezien van de mensen die een halte missen bij Volmerlaan en precies op datzelfde punt is ook een groot verkeersprobleem. Dat wordt alleen maar groter op het moment als we daar massaal mensen naartoe sturen, of ze nou werken daar of dat ze daar wonen, in alle gevallen betekent dat een verdere ophoping. Dat past een beetje bij het verhaal wat Wij. gedaan heeft, we moeten niet Rijswijk helemaal op slot gooien en dat signaal mag best wel landen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Dam, Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam (Wij.Rijswijk): Excuus, ik zag dat dit gaat over de geheimhouding en daar hoef ik niks over te zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Heeft het college behoefte om te reageren op de bijdrage van de heer Braam? Wethouder Van Damme.

De heer Van Damme: Helder, en de problematiek is daar bekend. De halte is een bekend probleem en daar heeft mijn collega Van de Laan ook al vaker wat over gezegd. De verkeersontwikkeling daar op dat punt ook is ook inderdaad een probleem, maar dat is even voor het IPP, zeg maar die investeringsagenda wat dan straks ook voorligt, niet wat het oplost. Maar uw punt is duidelijk en we hebben er aandacht voor.

De voorzitter: Dank u wel. Mag ik dan concluderen dat dit stuk wel als hamerstuk naar de raad van 18 april kan? Aldus besloten.

14. Raadsvoorstel wijziging rechtsgebied gr IPP (RV23-021)

De voorzitter: Dan gaan we een agendapunt 14, het raadsvoorstel Wijziging rechtsgebied industrieschap de Plaspoelpolder. Welke fractie mag ik daarover het woord geven? Niemand? Dan stel ik voor dat dit ook als hamerstuk naar de raad van 18 april gaat.

15. Vragenuur

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 15, het laatste punt van vanavond, het vragenuur. We hebben al besloten dat de vragen over het resultaat bodemonderzoek naar lood in de bodem volkstuinen naar het Form Stad gaat in mei dit jaar en daar worden de vragen in meegenomen. Dan zie ik drie sets vragen over de evaluatie gladheidsbestrijding. Met een oog op de klok wil ik u eigenlijk voorstellen dat we de wethouder direct het woord geven zonder dat u alle vragen nog een keer hardop voorleest, want zowel hier in deze zaal als ook thuis kunnen de mensen alle vragen keurig lezen en dat scheelt toch weer een paar minuten, denk ik. Als u daarmee akkoord bent, geef ik het woord graag … Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra (D66): Als daarvoor de luisteraars niet mee aan het lezen zijn of niet kunnen lezen, dan heel kort wel de wethouder ingaat welke vragen er zijn, want dan kunnen we het ook gewoon volgen.

De voorzitter: Daar ging ik eerlijk gezegd van uit, mevrouw Woudstra. Dus het woord is aan wethouder Wit, gaat uw gang.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Om mevrouw Woudstra even gerust te stellen, ik zal de vraag even doornemen. Het is een hele lijst, dus het kan zijn dat ik een kleine dubbeling heb af en toe, maar ik probeer het zoveel mogelijk in één keer af te doen. Ik begin even bij de vraag van Wij. Rijswijk: waar is de evaluatie over het nog toereikend zijn van de algemene strooiroute? Met name fietsroutes bleken in de vorige periode gemist te worden. Alle hoofdwegen en fietsroutes zijn meegenomen in die strooiroutekaart en daarmee voldoet die strooiroutekaart ook aan de eisen van de gladheidsbestrijding in Rijswijk. Bij gebiedsuitbreiding zoals in RijswijkBuiten worden direct de belangrijkste fietsroutes ook weer meegenomen in de actuele kaart. Fietsers kunnen altijd binnen ongebonden meters, zoals ook in de evaluatie stond, vanuit de wijk hun hoofdroute bereiken. Het probleem in december was dus voornamelijk dat fietsroutes niet voldoende werden ingereden, omdat mensen toch zich hielden aan de voorschriften van het KNMI of aan de waarschuwing om niet te veel naar buiten te gaan, waardoor het gewoon langer glad bleef. Vindt de wethouder het verantwoordelijk dat mensen soms enkele honderden meters moeten reizen? Het is gewoon ondoenlijk om alle straten te strooien op zo'n situatie. Als wij de hele stad moeten strooien, dat krijgen we gewoon niet voor elkaar en dan zijn er wijken die helemaal niet gestrooid worden en hoofdroutes die we misschien missen en

dan is het gevaar nog veel groter. Bovendien, in de wijken wordt door beperkt gebruik het zout gewoon ook weer niet goed ingereden, dus dan heb je alsnog gladheid, dus het is gewoon ook minder effectief. Op hoofdroutes wordt wel genoeg gereden, dus daar wordt gewoon gestrooid. Behalve helaas als mensen zich aan het advies houden van het KNMI, dan heb je gewoon situaties waar dat niet zo is en precies deze samenloop hadden we in december 2022. Het moet voor weggebruikers gewoon duidelijk zijn waar wel en niet wordt gestrooid. Op het moment dat we dus gaan diversifiëren daarin, dan is dat niet duidelijk meer. Hoofdroutes is gewoon duidelijk en staat ook duidelijk op de kaart. Dan maak ik even een sprongetje naar Rijswijks Belang, want die vroegen inderdaad ook: kunt u dat duidelijker maken, kunt u daar een lijst voor opnemen welke routes, eigenlijk gewoon een straatnamenlijst. Ja, ik kan het natuurlijk wel doen, maar dat voegt denk ik niet zo heel veel toe, want als je goed inzoomt op de kaart zie je ook echt wel goed welke delen het zijn. Maar, en daaraan toevoegend, daar is het ook zo dat we dan huisnummers moeten gaan opnemen, omdat we sommige delen van straten nou eenmaal niet helemaal strooien, omdat het dan net niet de hoofdroute is. Dus dan wordt het ook een hele lijst met huisnummers waarvoor we wel of niet strooien en dat maakt het denk ik alleen maar verwarrender. Maar goed, dus dat is eigenlijk mijn antwoord daarop, ik denk dat het te lastig is en dat het ook niet veel toevoegt aan de informatie die er nu al op staat. Ik ga even terug naar Wij., de conclusie over een stijging van de klachten, dat die te maken heeft met het advies van Rijkswaterstaat en niet met het gevoerde beleid. Er zijn inderdaad veel meldingen gedaan over het strooien van stoepen en wegen die niet in de strooiroute vallen. Het strooibeleid is echter wel vergelijkbaar met het beleid van omliggende gemeenten. We hebben dit ook duidelijk met hen gecommuniceerd, hebben ook gewoon gehoord dat de problematiek daar exact hetzelfde was. Dus ja, dat geeft ook aan dat de extreme weersomstandigheden ondanks het gevoerde beleid hieraan bij hebben gedragen. En ja, dan vraagt u mij: doet u wel aan zelfreflectie? Ik denk dat als wij kijken naar de evaluatie zoals die er nu ligt is dat een reflectie van het beleid en in vergelijking met wat we bij de buren hebben gezien en die echt exacte dezelfde situatie zaten en ook met dezelfde problemen, dan denk ik dat we gewoon alles gedaan hebben wat we konden doen. Ik ben ook nog steeds blij dat Rijkswaterstaat wel die waarschuwing afgeeft, of het KNMI, als er een landelijke waarschuwing uit gaat, dat men ook zich daaraan houdt. Want ja, uiteindelijk is dat natuurlijk hetgeen we graag zien, dat mensen niet onnodig de straat opgaan. Dat wat betreft de vraag van Wij. Dan ga ik even naar Beter voor Rijswijk of ik iets specifieker kan maken wat nou die honderden meters in de wijk is. Een aantal honderden meters, tweehonderd of negenhonderd? Nou, negenhonderd is het echt niet, want zoveel afstand van een willekeurige wijk in Rijswijk tot aan een hoofdroute, die hebben we niet. Maar het kan inderdaad variëren. Als je langs de rand woont, dan is het misschien vijftig meter en woon je wat verder in de wijk, dan is het misschien vijfhonderd meter. Dat is wel wat reëel is. Dus hoofdwegen worden gestrooid en als je midden in de wijk woont, ja, dan moet je iets verder, dat is inderdaad wel de realiteit. D66, scholen. Het lastige is om bij aanrijroutes maar te strooien, gegeven de kosten ook onder andere. We hebben afgelopen seizoen de scholen niet in de strooirondes meegenomen. Dat heeft niet echt geleid tot problemen bij scholen, behalve wellicht op die ene dag, omdat het een extreme situatie betrof. Het moment dat wij dus dan gaan zeggen: we nemen alleen de straat rond de school mee. Dan is het dus zo dat als men bij de school wegfietst, of aan komt fietsen, of door de wijk fietst, dat je denkt: het is hier wel gestrooid en we rijden verder de wijk in en ineens is het niet glad meer. Dan creëer je dus ook weer een vorm van schijnveiligheid en dat willen we wel voorkomen. Mensen fietsen van de eventueel gestrooide omgeving van de school, krijg je ineens gladheid, juist daarvan krijg je ongelukken. Wanneer we ijzel verwachten brengen we een zakje zout naar de school toe om ze daar te helpen, als die wens er is, zodat zij kunnen strooien waar nodig. Zoals we ook zien is dat wij bij – dan komen we ook nog even terug op de vraag van Rijswijks Belang – bij zorginstellingen et cetera, gewoon wel met de binnenbaan en onze eigen mensen handmatig ook strooien. Mechanisch strooien wij geen stoepen, dus dat wordt minder groot materieel gedaan, dat kunnen we ook niet. Maar handmatig doen we dat zoveel mogelijk. U vraagt om een lijst waar we dat gedaan hebben. Ik heb hier een lijst, die kan ik voorlezen, maar in het kader

van de tijd zal ik dat denk ik niet doen. Dus als u het niet erg vindt ga ik u die schriftelijk doen, dat zijn heel veel locaties waar we handmatig gestrooid hebben. D66 even terug. U geeft aan dat qua … Even kijken, hoor. Er is een meting gedaan hoe kinderen naar school komen. Is er een meting gedaan? Ja, we hebben niet echt exact gemeten hoe elk kind op die ene dag naar school gegaan is, zoals zult u begrijpen. Wij hebben natuurlijk wel gezien dat er problemen waren voor ouders om bij school komen, dat heeft ook te maken gewoon met de routes door de wijken heen. We zien met dit extreme weer dat wegen gewoon verraderlijk glad kunnen zijn, dus is het onmogelijk om kinderen zonder mogelijk het risico op een valpartij om die naar school te brengen. Dat kan ik gewoon echt niet voorkomen. Dus er ligt een grote verantwoordelijkheid bij de gebruikers. En wegfietsen, wat ik net al zei, op het moment dat we alleen de route rond school gaan strooien en de straat verderop niet, nogmaals, dat gaat alleen maar meer problemen opleveren. Rijswijks Belang, even kijken wat ik daarvan niet al beantwoord heb. U geeft aan, 74 meldingen zijn in behandeling genomen, 65 daarvan gingen over de gladheidsbestrijding. De meeste meldingen vragen bewoners om de trottoirs te strooien en de wegen de straat in de wijk, meestal nabij de eigen woning. Wegen en straten in de wijken zijn gewoon niet opgenomen in die strooiroute, dus die gaan we ook niet strooien, want ja, dan zouden we alles moeten strooien en dat gaat gewoon niet. Trottoirs strooien we nogmaals niet, behalve bij bijzondere locaties op werkdagen zoals winkelcentra, zorglocaties, bushaltes, knelpunten, bruggetjes et cetera. Dit doet De Binnenbaan dus in samenwerking met onze eigen teams. Een aantal van de meldingen die we gehad hebben betreft ook die knelpunten. Die proberen we echt zo snel mogelijk op te pakken, want we realiseren ons natuurlijk ook wel dat als je zo bruggetje niet zou strooien of bij een zorgcentrum, dat dat extra risico's. Maar die pakken we echt zo snel mogelijk op, maar die doen we dus niet met individuele meldingen van mensen dat we de stoep voor hun huis niet gestrooid hebben. Even kijken, hoor. Zijn er nog strooiwagens aan te pas gekomen deze periode? Ja, natuurlijk wel, heel uitgebreid zelfs, meerdere keren. Ik geloof ook dat we in de bijlage van de evaluatie duidelijk hebben aangegeven dat er elke dag soms meerdere malen gestrooid is. Sterker nog, we hebben afgelopen nacht ook nog weer gestrooid. Dat heeft u misschien niet gemerkt, maar het ging vriezen, dus we hebben wel gestrooid. Even kijken, hoor. Op locaties waar we handmatig strooien nogmaals zetten we geen strooiwagen in, omdat dat gewoon geen effect heeft. Even kijken. De bakken met strooizout, daar hebben we ook in het Forum toen wel over gehad. Wij hebben die in het verleden geplaatst en die werden geleegd. Die waren leeg op het moment dat we het nodig hadden, omdat mensen het voor eigen gebruik gebruiken. Dan kan je er een slot op doen, maar dan ben je te laat vaak om het slot er weer af te halen als mensen het wel nodig hebben. Dus ja, dat is toch gedrag van mensen dat dat zout gewoon gestolen wordt. Daarnaast moeten we wel kunststof bakken plaatsen, want RVS bakken, strooizout en RVS-staal gaat gewoon niet goed samen. Dan heb je hele hoge kosten om de zoveel jaar, dat willen we denk ik ook niet. Als we het hebben over de financiële consequenties. Als wij een strooironde uitbreiden met schoolomgevingen, dan betekent dat om en nabij de 600 euro per strooibeweging extra, dus per strooiroute. Die wagen moet extra zout meenemen, dat kan niet soms omdat het best wel veel meters zijn. Dan kan die niet meenemen, dan moet die terugrijden naar de werven of naar de verzamellocatie om het zout op te halen. Dat kost weer tijd, dat betekent ook dat als we dat gaan doen, dat we misschien te laat zijn met strooien op hoofdroutes. Dus dat is ook de reden waarom we echt dit beleid voeren. Als we daarvan af gaan wijken, dat maakt het gewoon lastig. Maar dat is in ieder geval de financiële consequenties die er dan ongeveer aan zouden zitten. U vraagt ook nog extra tijd, want die is er niet, zou die er dan niet zijn? Maar dat is wat ik net zeg, op het moment dat wij extra routes gaan toevoegen rond scholen of ergens anders in wijken, dat betekent dat we met de capaciteit die we hebben het gewoon niet voor elkaar krijgen om de hoofdroutes te doen. Ja, het is een afweging, ik begrijp dat die niet altijd even gelukkig is, maar het is wel het beleid waarvoor we kiezen, omdat we anders gewoon echt andere gevaarlijke situaties creëren. Veiligheid staat voorop, hoe weet u zeker … Ja, het strooien bij schoolomgeving, maar ik denk dat ik daar al daar al genoeg over gezegd heb. Verantwoordelijkheid van de gemeente wanneer een persoon genoodzaakt naar buiten moet. We hebben een

zorgplicht vanuit de gemeente, dus we zijn verantwoordelijk voor het strooibeleid en een strooiplan binnen de gemeente. Het strooiplan is het plan hoofdroutes en handmatig op plekken waar noodzakelijk is. Maar helaas is het onmogelijk in dit soort situaties zoals wij toen hebben gezien met deze extreme ijzel om dat op een echt honderd procent goed dekkende manier te doen. Dat krijgen we gewoon niet voor elkaar. En als bewoners letsel oplopen, dan wordt naar de situatie gekeken in alle redelijkheid en billijkheid en wordt er met verzekeringen gekeken of wij daar aansprakelijk voor zijn, of dat wij alles gedaan hebben wat binnen ons strooibeleid lag en wat binnen onze macht ligt. De gemeente heeft daarin geen ander beleid dan de omliggende gemeenten, het is niet dat wij daarvan afwijken. Dan heeft u nog een vraag over: zijn er meldingen geweest afgelopen vijf jaar – ik geloof dat dit de laatste vraag is – van letsel? Over vijf jaar, dat heb ik niet helemaal paraat, maar ik weet wel dat in 2021 hebben we vier gevallen van letselschade gehad en één geval van materiële schade als gevolg van deze gladheid. Bij deze gevallen heeft de gemeente geen aansprakelijkheid erkend, omdat er voldaan werd aan die zorgplicht, of omdat niet voldoende kon worden aangetoond dat het ongeluk door de gladheid was veroorzaakt. Dat kan natuurlijk ook nog, dat mensen toch om een andere reden iets proberen op te voeren. Dus zover heb ik dat voor u kunnen uitzoeken. Nogmaals, het is ook gedrag van mensen. Als het echt heel glad is en we krijgen het advies om niet naar buiten te gaan, ga dan ook niet naar buiten tenzij echt noodzakelijk. Honderd procent ongevallen kunnen we in dit soort gevallen gewoon echt niet voorkomen als mensen toch ervoor kiezen om naar buiten te gaan. Voorzitter, ik geloof een lang betoog. Ik wil daarbij laten, ik hoop dat het voldoende is.

De voorzitter: Dank u wel voor alle uitgebreide antwoorden op de vele vragen die zijn gesteld. Dan hebben we nog de beleidsregels flexwonen, maar die zijn afgehandeld als het goed is in het Forum Samenleving. Dan sluiten we deze vergadering af met de vragen die zijn gesteld over de RIB 23-019, de verlichting, door de fractie van D66. Ook daar wil ik voorstellen dat we niet de vragen gaan oplezen, maar gelijk de wethouder willen vragen om dit Forum te besluiten met de antwoorden op deze vragen. Gaat uw gang.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Openbare verlichting. U heeft een viertal vragen ingediend. Vraag 1 is: hoe zorgt u ervoor dat de verlichting tussen woonwijken is afgestemd, zodat je niet bijvoorbeeld in de schemering vanuit de ene buurt naar de andere buurt rijdt? De verlichtingsarmaturen in Rijswijk worden aangestuurd door klokken. Die zijn we allemaal aan het vervangen, dus dat we ook die problemen met zomer- en wintertijd niet meer hebben straks, dan hoop ik dat het lukt. Het is helaas alleen niet mogelijk om dat allemaal tegelijk te doen. Op het moment dat je ze allemaal tegelijk aanzet of allemaal tegelijk uitzet, krijgen we piekspanningen die we niet kunnen opvangen. Dus er zit altijd een overgang in van wijk naar wijk en daar kan even tijd tussen zitten. Dus ik kan het niet allemaal in één keer pats boem aanzetten of pats boem uitzetten. Vraag 2 is: wanneer u het plan niet aanpast ziet u op tabel pagina 6, dat is een tabel die gaat over de storingen die wij hebben gehad de afgelopen jaren. Als wij het plan niet aanpassen, hoe ziet de tabel er dan uit? Wij verwachten, wij hebben gezien dat we vanaf 2019 een hele mooie daling hebben ingezet in het aantal storingen. We hebben natuurlijk heel hard gewerkt ook om kabels te vervangen en ook om armaturen te vervangen door te verledden, waardoor ze betrouwbaarder zijn. We verwachten van 2023 naar 2026 ook hier nog een lichte daling door te kunnen zetten. Maar of de kosten daarmee ook naar beneden gaan, dat weet ik niet, want we hebben wel te maken met inflatie et cetera, dat hoef ik u niet uit te leggen, denk ik. Vraag 3: hoe spelen sensoren een rol in het afstellen van verlichting? Wij zijn geen voorstander van sensoren, omdat deze sensoren zijn heel storingsgevoelig. Het gaat om licht-donker-sensoren, bedoelt u, die worden nogal veel aangetast door groenaanslag, vogelpoep, condens ook, waardoor ze niet goed functioneren. Dat zien we in het land. Het kan natuurlijk zo zijn dat er allerlei technische oplossingen zijn, maar voor ons nu hebben wij hanteren wel een dimregime voor nieuw te plaatsen armaturen, maar gaan we nog niet direct op basis van lichtsterkte dimmen, omdat gewoon die sensoren daar te onbetrouwbaar zijn. Dan krijgen we te veel

storingen, hebben we daar weer problemen mee. Dan is er nog een vraag over de tijdsassen van de grafiek op pagina 24. Dat gaat over de levensduur van lichtmasten en over de levensduur van armaturen. De lichtmasten, dat is lastig om hetzelfde … Ik kan die niet meer veranderen, laat ik het zo zeggen, in het rapport. Dat lukt me gewoon niet. U vraagt om: als we dat wel zouden doen, is er dan een patroon te zien in de tijd? Wij hebben wel even zelf gekeken: wat gebeurt er dan? Wij herkennen geen patronen daarin in ieder geval. Dus ik hoop dat dat voor u voldoende is. Het is natuurlijk even kijken, we zien gewoon een verschil in masten en in armaturen. Armaturen worden ook nog eens een keer vaak weer op oude masten geplaatst logischerwijs, want die masten hebben een langere levensduur. Maar echt een patroon zien we daar niet in. Ik heb daarmee alle vragen beantwoord, ik hoop dat afdoende is. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van der Weij tot slot, gaat uw gang.

Mevrouw Van der Weij (D66): Ik had nog een vraag over de sensoren, want u heeft het over licht-donker-sensoren, maar ik bedoelde eigenlijk ook bewegingssensoren. Dus als het bijvoorbeeld ergens donker is, maar er is beweging, dat er dan licht is. Geldt dan hetzelfde argument als wat u net gaf? En het is goed te horen dat over de klok natuurlijk veranderen waardoor het verbetert. Maar er zijn ook nog lampen die overdag aan staan die eigenlijk gewoon uit zouden kunnen. Ik weet niet of u daarvan op de hoogte bent en of die klokken daarin ons gaan helpen.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Wit.

De heer Wit: Als er verlichtingsarmaturen zijn die overdag aan staan, dan betreft het denk ik gewoon een storing. Dus ik zou het graag als u dat wil, meldt dat. Want ik krijg ook heel veel meldingen van iemand anders uit deze raadszaal dat verlichtingsarmaturen 's avonds niet aan staan. Ik denk dat dit hetzelfde probleem is, er zit ergens een storing, dus daar moeten we iets aan doen. Als we kijken naar de bewegingssensoren kan ik me zomaar voorstellen dat dat dezelfde problematiek kent van groenaanslag. Dan maakt het niet uit wat voor sensor het is, en vervuiling ook niet. Dus uiteindelijk, sensoren zijn storingsgevoelig, dat is wel een probleem.

De voorzitter: Dank u wel.

16. Sluiting

De voorzitter: Ik wil u allen hartelijk danken voor dit Forum Stad. Ik sluit de vergadering en ik wens u allen wel thuis en een goede nachtrust.